Gemeente Diemen

Kadernota 2025

Versie: Ter bespreking Auditcommissie en Informatieve Raad

Juli 2024

Inhoudsopgave

Leeswijzer ... 4

Aanbiedingsbrief ... 5

Waar staan we op financieel gebied? ... 7

Plan van aanpak besparingen en ombuigingen ... 11

Uitgangspunten begroting 2025 ... 13
- Aantal woningen en inwoners 2025-2028 ... 15
- Personeelskosten ... 16
- Prijsindexering ... 17
- Indexering belastingen en tarieven ... 18
- Stelposten groei van Diemen ... 18
- Rente ... 19
- Algemene uitkering ... 20
- Meerjaren investeringsplan ... 21

Programma's ... 23
- Sociaal ... 25
- Veilig ... 31
- Inkomen en Armoede ... 33
- Vrije tijd ... 39
- Onderwijs ... 45
- Gebiedsontwikkeling ... 51
- Leefomgeving en klimaat ... 57
- Verkeer ... 65
- Samen besturen ... 67

Paragrafen ... 73
- Paragraaf Bedrijfsvoering ... 75
- Paragraaf Verbonden partijen ... 76

Bijlagen ... 79
- Totaaloverzicht autonome ontwikkelingen ... 81
- Totaaloverzicht nieuwe ontwikkelingen ... 82
- Meerjaren investeringsplan 2025-2028 ... 84

Afkortingenlijst ... 86

Raadsbesluit en Moties en amendementen ... 87
- Raadsbesluit ... 89

Leeswijzer

De Kadernota 2025 geeft voor zover mogelijk een inzicht in het meerjarenperspectief 2025-2028. De integrale afweging en de besluitvorming over de meerjarenbegroting vindt plaats bij de begrotingsbehandeling.

De kadernota legt de uitgangspunten vast voor het opstellen van de Begroting 2025-2028.

Alle bedragen in de financiële tabellen hebben we afgerond op hele getallen en zijn “x € 1.000”. Het beleid in deze kadernota heeft bijna overal een structureel financieel karakter. Waar het een incidenteel karakter heeft, staat het vermeld.

Ontwikkelingen per programma
De Kadernota 2025 is in de programmastructuur van de begroting opgezet. De doelenbomen zijn op sommige programma's geactualiseerd. Per programma benoemen we de gevolgen van de jaarrekening 2023 en de nieuwe ontwikkelingen. We maken daarbij onderscheid tussen autonome (onvermijdbare) en nieuwe ontwikkelingen (keuze).

Sturen op prestatie-indicatoren
De auditcommissie heeft bij de vaststelling van de Programmabegroting 2023 gevraagd of er (betere) sturing op basis van de prestatie-indicatoren mogelijk is. Hiervoor is in september 2023 een workshop met de raad belegd. Aan de hand van de uitkomsten van die workshop zijn we aan de slag gegaan. De eerste werksessies met raadsleden en beleidsambtenaren zijn geweest en de resultaten voor de aanpassing van indicatoren liggen voor in deze kadernota en worden na akkordering verwerkt in de begroting.

Paragrafen
Alleen de paragrafen waar sturing gevraagd wordt, zijn opgenomen in deze kadernota.
In de paragraaf Bedrijfsvoering bepalen we bij het onderwerp 'rechtmatigheid' de goedkeuringstolerantie en de rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording.
Jaarlijks vindt er een actualisatie plaats van de sturing op verbonden partijen. De resultaten vindt u in de paragraaf Verbonden partijen.

In de bijlagen vindt u alle ontwikkelingen en het geactualiseerde meerjaren investeringsplan terug.

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Kadernota 2025. De kadernota geeft richting aan de politieke doelen en ambities van de gemeente Diemen voor 2025 en verder. Ons coalitieakkoord "Diemen met elkaar en voor elkaar" is en blijft het uitgangspunt.

Krappere tijden komen ons tegemoet
De kadernota loopt vooruit op de begroting en schetst alvast de financiële gevolgen en risico's. Duidelijk is dat de gemeente Diemen, net als nagenoeg alle gemeenten in het land, voor financieel krappere tijden komt te staan. Vooral vanaf 2026 zien we een grote opgave. Er zal minder geld zijn en er zullen meer taken zijn om uit te voeren. Hoe groot het gat gaat worden, valt nog niet precies te zeggen. De vier regeringspartijen sloten pas recentelijk een hoofdlijnenakkoord en dat akkoord vraagt nog om veel uitwerking. We verwachten overigens niet dat een nieuw kabinet het gat voor de gemeenten volledig gaat dichten.

De nieuwe financiële situatie vraagt besparingen en ombuigingen
Deze onzekerheid maakt het voor ons complex. Het is moeilijk sturen op een financiële situatie die nog niet volledig helder is. Dat ontslaat ons echter niet van de verplichting om ons voor te bereiden op scherpere keuzes die zeker gaan komen. Keuzes die pijn zullen gaan doen. We zullen als college onze verantwoordelijkheid nemen.

Om op een zorgvuldige manier te komen tot besparingen en ombuigingen doen we de raad in deze kadernota een procesvoorstel, in het hoofdstuk ‘Plan van aanpak besparingen en ombuigingen’. Vanuit een stevige basis willen we keuzes voorleggen. Dat kan betekenen dat we in sommige situaties minder doen of een lager kwaliteitsniveau accepteren. Het kan ook betekenen dat we nadrukkelijker beleidskeuzes maken in bestaand beleid en bij nieuwe ontwikkelingen. Dus dat we voorstellen om zaken niet meer te doen, of zaken juist niet te gaan doen. De gemeenteraad dagen we graag uit om ook op die manier keuzes te maken.

Zoals gezegd, we kunnen onze keuzes maken vanuit een goede uitgangspositie. De gemeente staat er door het solide financiële beleid van de afgelopen tijd goed voor. Daar kunnen we trots op zijn. We hebben onze financiële huishouding goed op orde en hebben een gezond financieel weerstandsvermogen. Wij vinden het belangrijk deze koers vast te houden, want juist daardoor kunnen we kiezen en hebben we (nog) niet te maken met onontkoombare oplossingen.

De tussenstand laat een mooi beeld zien
Deze kadernota valt halverwege de bestuursperiode van het college van B&W. Twee jaar na de gemeenteraadsverkiezingen en met nog twee jaar te gaan tot de volgende verkiezingen maken we op dit moment de tussenstand op. Onze vaststelling is dat we als gemeentelijke organisatie, bestuurlijk en ambtelijk, mooi op weg zijn om de ambities vanuit het coalitieakkoord waar te maken.

De jaarrekeningen, de begrotingen en de andere producten uit de planning- en controlcyclus laten in cijfermatige zin zien wat we deden en nog gaan doen. In interviews in de DiemenInfo en in een driedelige podcast-serie blikken we nader terug op de resultaten en bekijken we wat er nog staat te gebeuren. Zo geven we de inwoners van Diemen een mooi inkijkje in onze resultaten en natuurlijk is dat ook voor raadsleden interessant. De interviews en de podcast verschijnen begin juli.

Wat ons betreft laat de tussenstand zien dat we hard en met succes werken aan een toekomstbestendig Diemen. We investeren in mensen, woningen, voorzieningen en

duurzaamheid. Daarmee garanderen wij op langere termijn een krachtige en zelfstandige gemeente. We hebben extra aandacht voor inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben. We stellen verbinding en ontmoeting centraal voor een Diemense samenleving waarin iedereen meetelt en alle inwoners zich thuis voelen.

Belangrijke thema's in deze bestuursperiode zijn en blijven:

- *Kansengelijkheid en bestaanszekerheid*

We blijven invulling geven aan de versterking van gelijke kansen en een zeker bestaan. Dat doen we via de zogeheten steunimpuls, waarover u besloot. Ook de aanpak van energiearmoede krijgt prioriteit met inzet van twee specifieke doeluitkeringen. Deze aanpak valt onder het programma duurzaamheid.

- *Ontheemden, asielzoekers en statushouders*

We willen op het gebied van opvang en zorg voor ontheemden, asielzoekers en statushouders onze verantwoordelijkheid nemen. De bijbehorende werkzaamheden gaan we structureel binnen de gemeentelijke organisatie borgen. Zo zorgen we dat we gereed zijn om een taakstelling vanuit de spreidingswet (al dan niet regionaal) op te vangen.

- *Duurzaamheid en klimaat*

Dankzij budget vanuit de Regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) kunnen we meer doen voor uitvoering van het duurzaamheidsprogramma.

- *Wonen, ruimte en voorzieningen*

We moeten rekening houden met de financiële effecten van de vertraging in woningbouw. We willen daarom afspraken met corporaties en ontwikkelende partijen maken om verdere vertragingen te beperken. Tegelijkertijd zetten wij, met extra capaciteit, in op het uitvoeren en borgen van beleid. Dat moet zorgen dat de beschikbare woningen geschikt zijn voor de beoogde doelgroepen en daar ook daadwerkelijk terecht komen.

- *Een prettige woonplaats*

We blijven inzetten op ontmoeting en verbinding tussen onze inwoners. We zorgen dat Diemen een woonplek is, waar mooie evenementen worden georganiseerd en voldoende mogelijkheden zijn voor sport en andere vrije tijdsbesteding.

Tot slot

Door het krimpende financiële kader moeten we de komende tijd nadrukkelijker keuzes maken. Dat is in het licht van de gunstige ontwikkelingen van de afgelopen jaren iets nieuws voor Diemen. Gelukkig hebben we een goede uitgangspositie, maar kiezen zal niet pijnloos zijn. We hechten er als college aan die weg samen met de gemeenteraad af te leggen. Uw besluit op de kadernota geeft daarbij de richting aan en helpt om tijdig maatregelen te nemen, zodat Diemen die fijne en aantrekkelijke woonplaats blijft die het nu voor onze inwoners is.

Namens het college,

Jeroen Klaasse
Wethouder Financiën

Waar staan we op financieel gebied?

Met de kadernota geeft het college inzicht in de realisatie van het coalitieakkoord 2022-2026 "Diemen met elkaar en voor elkaar". Naast de ambities uit dat coalitieakkoord komen er ontwikkelingen vanuit het Rijk en vanuit de samenleving op ons af. Daar hebben wij als lokale overheid een grote rol in te spelen. Die ontwikkelingen samen leiden uiteindelijk tot een geactualiseerd meerjarenperspectief.
Per programma geven we op hoofdlijnen inzicht in ambities en ontwikkelingen. We maken bij de ontwikkelingen onderscheid tussen autonome en nieuwe ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn onontkoombaar. Te denken valt dan aan ontwikkelingen als gevolg van gewijzigde wetgeving of de gevolgen van de CAO voor gemeenteambtenaren.

Daarnaast moeten we omgaan met een veranderend financieel perspectief. Het blijft voor de langere termijn onzeker welke financiële ruimte we hebben om aan alle ambities en ontwikkelingen invulling te geven.

Veranderende financiële positie
De financiële huishouding van de gemeente Diemen is goed op orde. De jaarrekening 2023 liet een overschot van € 4,3 miljoen zien. Een deel hiervan betreft werkzaamheden die we in 2024 nog gaan oppakken. Het restant is in de Algemene Reserve gestort. Onze reservepositie is daardoor solide en geeft ons enig comfort voor mindere tijden.

In de Programmabegroting 2024 was terug te lezen dat we voor 2025 nog een behoorlijk structureel financieel overschot verwachtten. Dit beeld wijzigt in deze kadernota. Het jaar 2025 is nog steeds structureel sluitend, maar incidenteel zetten we veel geld in.
Vanaf 2026 verslechtert het perspectief. Het is lastig structurele zekerheid te geven over de inkomsten vanuit het Rijk. Zeker omdat het onduidelijk is wat de financiële effecten gaan worden van het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet. De doorrekening hiervan verwachten we niet vóór de Programabegroting 2025 maar op z'n vroegst bij de Kadernota 2026. De Kadernota 2025 is daarom gebaseerd op de Meicirculaire 2024.

Conclusie is dat de financiële omstandigheden onzeker zijn. Dat maakt het lastig aan te geven welke financiële ruimte er is of gecreëerd moet worden voor de realisatie van de ambities uit ons coalitieakkoord.

Het geactualiseerde meerjarenperspectief in deze kadernota laat in 2025 nog een structureel overschot zien. In 2026 loopt het structurele tekort op tot bijna € 1,5 miljoen. In 2028 is het verwachte tekort meer dan € 3 miljoen. Oorzaak van de toename van het tekort in 2028 zijn de rente en afschrijvingslasten van grote investeringen, zoals de mogelijke (ver)bouw van het zwembad en een middelbare school. Het is niet realistisch te verwachten dat deze investeringen al voor 2028 zijn gerealiseerd. De besluiten daarover moeten immers nog genomen worden. Wel willen we de kosten van de rente -en afschrijvingslasten nu zichtbaar maken in ons meerjarenperspectief.

Daarnaast zijn er nog enkele risico's die niet verwerkt zijn in het meerjarenperspectief. De grootste risico's zijn:
- Herverdeling algemene uitkering (risico € 2,9 miljoen). De berekening van de algemene uitkering van het Rijk is sinds 2023 gebaseerd op het nieuwe verdeelmodel. Voor het negatieve effect van het nieuwe verdeelmodel is een compensatieregeling in het leven geroepen. Sinds de herverdeling in 2023 ontvangen wij een compensatie van € 2,9 miljoen. Of dit zo blijft, is afhankelijk van de evaluatie van het verdeelmodel. Het onderzoeksrapport verwachten we in 2025.

- Taakstelling kosten jeugdzorg (risico € 1,5 miljoen). Het Rijk heeft een taakstellende bezuiniging opgelegd op de kosten voor jeugdzorg. Toezegging daarbij is dat het Rijk instrumenten geeft om deze taakstelling te realiseren. Tot op heden zijn er nog geen instrumenten aangeleverd. Bovendien zijn die op landelijk niveau bepaald. Vraag is in hoeverre het landelijk niveau aansluit bij de Diemense situatie.

Aandacht vragen de pilots. De laatste jaren zijn er diverse pilots gestart die na verloop van een aantal jaar worden geëvalueerd. In afwachting van de evaluatie zijn de budgetten voorlopig incidenteel geraamd. Uitdaging is het om integrale afwegingen te blijven maken en niet per pilot te besluiten. Bij een positieve evaluatie zetten we het budget door.
In de eerstvolgende kadernota na de evaluatie volgt dan de integrale afweging met alle beleidsvoorstellen.

Huidige verwachting is dat we vanaf 2026 afstevenen op een structureel negatief meerjarenperspectief. Daarom starten we in 2024 een proces waarin we gaan inventariseren welke maatregelen mogelijk zijn om financiële ruimte te vinden.

Wanneer bij de vaststelling van de Programmabegroting 2025 het jaar 2025 structureel sluitend is, dan hoeft het meerjarenperspectief nog niet structureel sluitend te zijn.van het provinciaal toezicht. Aangezien het structurele tekort vanaf 2026 optreedt, moeten we bij de Programmabegroting 2026 wel sturen op een structureel sluitende begroting. Vanuit het financieel toezicht is er wel de ruimte om uiterlijk binnen vier jaar een structureel evenwicht te groeien. Als wij aangeven dat we in een bepaald jaar (bijvoorbeeld 2028) structureel sluitend zijn, dan wordt dat jaar het ijkpunt voor het toezicht. Het 'ijkjaar' mag niet naar achteren worden geschoven. Eerder structureel sluitend is uiteraard wel toegestaan.
Wij sturen aan om het begrotingsjaar 2025 structureel sluitend voor te leggen in de nu komende Programmabegroting 2025. Op basis van het huidige financiële perspectief stellen we voor in de Programmabegroting 2026 toe te werken naar een structureel sluitende begroting. Op welke termijn dat moet gebeuren, maakt onderdeel uit van de besluitvorming bij de begroting 2026. Het jaar dat we structureel sluitend moeten zijn, mag niet verder liggen dan 2029. Om daar realistisch invulling aan te geven starten we in 2024 met het inzichtelijk maken van besparingsmogelijkheden. Verderop in deze kadernota leggen we het stappenplan voor hoe te komen tot de besparingsmogelijkheden.

Vaststellen uitgangspunten Begroting 2025
Het belangrijkste onderdeel van de kadernota is het vaststellen van de uitgangspunten voor het opstellen van de Begroting 2025. In deze kadernota vragen wij u de volgende uitgangspunten vast te stellen:
- Aantallen woningen en inwoners 2025-2028;
- Loonindexering personeelskosten 2025;
- Prijsindexering voor uitgaven en inkomsten 2025;
- Prijsindexering belastingen 2025;
- Algemene uitkering op basis van Meicirculaire 2024;
- De rapportagegrenzen voor de rechtmatigheidsverantwoording 2025;
- De mate van sturing op de verbonden partijen 2025.

De belangrijkste nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen in het meerjareninvesteringsplan staan ook opgenomen in deze kadernota.

Vertrekpunt
Financieel vertrekpunt voor deze kadernota is het meerjarenperspectief zoals gepresenteerd in de Programmabegroting 2024.
Bij het opstellen van de begroting gebruiken we het provinciaal toezichtskader als leidraad.

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Saldo structureel	965	-3.795	-5.010	-5.150
Saldo incidenteel	-550	-80	-55	-
Meerjarenperspectief Programmabegroting 2024	**415**	**-3.875**	**-5.065**	**-5.150**

Het saldo van de kadernota is uitgesplitst in een structureel en incidenteel saldo. De provincie ziet toe op een sluitend structureel saldo. Leidend daarbij is het jaar van de begroting. De provincie kijkt ook naar het meerjarenperspectief. Wanneer er geen structureel sluitend meerjarenperspectief is, dan wil de Provincie weten welke stappen genomen worden om wel te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief.

Financiële ontwikkelingen op een rij
In onderstaand overzicht hebben we alle financiële effecten gecategoriseerd en op een rij gezet. De onderbouwing van de uitgangspunten en de toelichting op de ontwikkelingen lichten we verderop in deze kadernota toe.

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Meerjarenperspectief Programmabegroting 2024				
- structureel	965	-3.795	-5.010	-5.150
- incidenteel	-550	-80	-55	-
Totaal saldo meerjarenperspectief Programmabegroting 2024	**415**	**-3.875**	**-5.065**	**-5.150**
Gevolgen loon- en prijsindexering				
Loonindexering personeelskosten (5,7%)	-1.310	-1.310	-1.310	-1.310
Prijsindexering				
- uitgaven (2,2%)	-220	-220	-220	-220
- inkomsten (2,2%)	50	50	50	50
- subsidies 5,0%)	-265	-265	-265	-265
- gemeenschappelijke regelingen (5,0%)	-245	-245	-245	-245
- bijdrage Duo+ (5,7%)	-455	-455	-455	-455
- belastingen (2,2%)	215	215	215	215
Algemene uitkering (gebaseerd op verwachte effecten Meicirculaire 2024 + nieuwe uitgangspunten)	3.205	4.840	6.140	6.950
Ontwikkelingen				
Gevolgen Jaarrekening 2023	-	-	-	-
Autonome ontwikkelingen				
- structureel	-	-	-	-
- incidenteel	-50	-	-	-
Nieuwe ontwikkelingen				
- structureel	-1.050	55	230	-180
- incidenteel	-735	-60	-45	-200
Wijzigingen meerjaren investeringsplan	-	-365	-390	-2.550
Bijgesteld meerjarenperspectief Kadernota 2023	**-445**	**-1.635**	**-1.360**	**-3.360**

Wanneer we bovenstaande effecten splitsen in structurele en incidentele effecten, leidt dat tot onderstaand meerjarenperspectief.

Saldo meerjarenperspectief Kadernota 2024	2025	2026	2027	2028
Structureel	890	-1.495	-1.260	-3.160
Incidenteel	-1.335	-140	-100	-200
Bijgesteld meerjarenperspectief Kadernota 2024	**-445**	**-1.635**	**-1.360**	**-3.360**

Bovenstaand perspectief laat in 2025 een structureel overschot zien. In 2026 loopt het structurele tekort op tot bijna € 1,5 miljoen. In 2028 is het verwachte tekort meer dan € 3 miljoen.

Als college hebben we er vertrouwen in dat we het begrotingsjaar 2025 met een sluitend structureel saldo voor kunnen voorleggen.

Plan van aanpak besparingen en ombuigingen

Financieel gezond blijven
Diemen wil nog veel bereiken en moet dat doen met minder geld van het Rijk. Vanaf 2026 verwachten we een structureel negatief meerjarenperspectief. En tot ver in 2025 kan onduidelijk blijven wat het nieuwe regeerakkoord betekent voor gemeentelijke middelen en taken.

Daarom komen we nu met een plan van aanpak voor besparingen en ombuigingen. Diemen heeft een gezonde reservepositie. Daardoor hebben we de tijd en ruimte om samen met de raad samenhangende keuzes te maken en te behouden wat waardevol is. Dit plan van aanpak is een procesvoorstel en een afwegingskader om zorgvuldig maatregelen te onderzoeken en financiële ruimte te vinden. Vanuit het financieel toezicht van de Provincie moet uiterlijk 2029 de begroting structureel sluitend zijn. De raad kan aangeven of ze dat eerder dan 2029 wil.

Dit proces begint met de bespreking van de Kadernota 2025 en zal naar verwachting een jaar duren. Daarna volgt de doorvoering van de gekozen maatregelen. IJkpunt is de begroting van 2025 en een door de raad vastgesteld afwegingskader. We zullen alle programma's onderzoeken op besparingen en ombuigingen, zonder taboes en zonder beleidsvelden uit te sluiten. Ook de ambities uit het coalitieakkoord wegen we opnieuw. Daarnaast kijken we naar mogelijkheden om onze inkomsten te vergroten, bijvoorbeeld via tariefsverhogingen of belastingen. Niet alle maatregelen leveren direct financieel resultaat op; sommige effecten zullen pas na enkele jaren zichtbaar zijn.

Komen tot een afwegingskader
Diemen heeft jarenlang kunnen groeien en financieel ruimte gehad. Daardoor hebben we veel resultaten behaald en veel kunnen doen met een hoge kwaliteit. We kunnen niet alles blijven doen zoals we het deden. We gaan inzetten op besparingen, ombuigingen en het vergroten van inkomsten. We realiseren ons dat we keuzes moeten maken die voelbaar zullen zijn in ons dorp en in onze organisatie.

Aanpak
Hieronder staat welke stappen we gaan zetten voor een gezonde financiële huishouding en wanneer de gemeenteraad wordt betrokken.

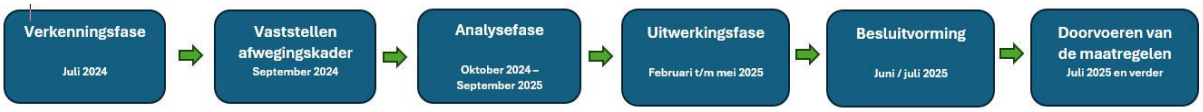

Stap 1 Verkenningsfase – juli 2024
Met het agenderen van de Kadernota gaan we ook met de raad in gesprek over het procesvoorstel.

Stap 2 Vaststellen afwegingskader - september 2024
Om te bepalen welke maatregelen we willen doorvoeren voor een gezond financieel perspectief, is een afwegingskader nodig. Dit baseren we op wat voor een gemeente we willen zijn en welke focuspunten we hebben.
Op verschillende manieren gaan we in gesprek met de raad, samenwerkingspartners, maatschappelijk middenveld en inwoners om tot dit afwegingskader te komen. De Algemene Beschouwingen op de Kadernota zijn richtinggevend voor het opstellen van het afwegingskader.

Het afwegingskader zorgt ervoor dat we na stap 3 scherp hebben wat Diemen wil zijn en blijven, ook na het doorvoeren van de maatregelen.
De raad stelt het afwegingskader uiteindelijk vast.

Stap 3 Analysefase – oktober 2024 t/m februari 2025
We vragen de organisatie en Duo+ om per programma alle werkzaamheden, voorzieningen, taken en ambities tegen het licht te houden. We gebruiken onderstaande categorieën:

- Efficiencymaatregelen. Kunnen bestaande taken bij de huidige intensiteit en het huidige dienstverleningsniveau efficiënter en daardoor goedkoper worden uitgevoerd?
- Wettelijke en niet-wettelijke werkzaamheden. We brengen in kaart welke werkzaamheden wettelijk en welke niet-wettelijk zijn. Wettelijke taken kunnen niet geheel gestopt worden, maar in sommige gevallen wel in intensiteit of kwaliteitsniveau worden versoberd. Bij niet-wettelijke taken hebben we de keuze of de taak wordt versoberd of gestopt.
- Extra inkomsten. Kunnen we nieuwe inkomstenbronnen aanboren of tarieven van bestaande inkomsten verhogen? Bijvoorbeeld extra subsidie-inkomsten genereren, de OZB verhogen, overheadkosten (meer) toerekenen aan tarieven of meer inkomsten halen uit het faciliteren van particuliere woningbouwinitiatieven.
- Reëel begroten. Dit betekent dat in de begroting die bedragen worden opgenomen die recht doen aan de werkelijkheid.

Stap 4 Uitwerkingsfase – februari t/m mei 2025
De inventarisatie toetsen we aan het afwegingskader. Hierdoor krijgen we inzicht per mogelijke maatregel wat we niet meer of anders uit gaan voeren, wat het financieel effect is, hoe snel we een maatregel kunnen doorvoeren, wat nodig is om het te realiseren (voor de organisatie, Duo+ of samenwerkingspartners) en wat de maatschappelijke impact is. Het overzicht bespreken we met de raad met daarbij een advies.

Stap 5 Besluitvorming - juni/juli 2025
De raad neemt een besluit over de doorvoering van de voorgestelde maatregelen. Het pakket aan voorstellen bieden we aan bij de behandeling van de Kadernota 2026.

Stap 6 Doorvoeren van de maatregelen – juli 2025 en verder
Vervolgens starten we met de doorvoering van de maatregelen. Dit koppelen we aan een uitvoeringsplan, zodat we de voortgang kunnen monitoren. Via de P&C-producten informeren we de raad over de voortgang en de bereikte resultaten.

Gemeente Diemen

Uitgangspunten begroting 2025

Aantal woningen en inwoners 2025-2028	15
Personeelskosten	16
Prijsindexering	17
Indexering belastingen en tarieven	18
Stelposten groei van Diemen	18
Rente	19
Algemene uitkering	20
Meerjaren investeringsplan	21

Aantal woningen en inwoners 2025-2028

De prognose voor het aantal woningen en inwoners hebben we geactualiseerd, zie onderstaande tabellen.

Woningaantallen	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	**16.215**	**16.375**	**16.853**	**17.274**
Holland Park Oost	96			
Holland Park West		336		308
Holland Park Zuid			276	617
Plantage de Sniep (Rietschuur)			45	
Campus Holland Park 3e fase				300
Hof van Saan	31	104		
Buitenlust		38		
Ouddiemerlaan	3			
Arent Krijtsstraat				
Harmonielaan			100	
De Griend				
Flexwoningen Diemerdreef	30			
Areaalontwikkeling	160	478	421	1.225
Stand 31 december	**16.375**	**16.853**	**17.274**	**18.499**

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de woningbouw komende jaren. De oplevering van het aantal woningen fluctueert behoorlijk. Wanneer we bovenstaande woning- en inwonersaantallen gebruiken voor de berekening van onze inkomsten van het Rijk (de algemene uitkering) dan gaat het saldo van het meerjarenperspectief ook fluctueren. Dit maakt het lastig te sturen op een structureel sluitende begroting. Daarom kiezen we ervoor om prognoses te hanteren op basis van de gemiddelde groei van het aantal woningen en inwoners. Dit zorgt voor een gelijkmatiger meerjarenperspectief. Bovenstaande woningbouwambities leiden tot een gemiddelde woningbouw van 400 woningen per jaar.

Op basis van het uitgangspunt van de gemiddelde groei ziet de woninggroei er als volgt uit:

Woningaantallen	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	**16.215**	**16.615**	**16.853**	**17.274**
Gemiddelde woninggroei per jaar	400	400	400	400
Stand 31 december	**16.615**	**17.015**	**17.253**	**17.674**
Toename in % t.o.v. voorgaand jaar	*2,5%*	*2,4%*	*2,4%*	*2,3%*

Wanneer we deze gemiddelde groei vertalen naar de inkomsten van het Rijk zien we ook dat ons meerjarenperspectief evenwichtiger verloopt en dat er geen grote schommelingen meer zijn als gevolg van de woningaantallen.

	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	**33.300**	**34.100**	**34.900**	**35.700**
Toename aantal inwoners	800	800	800	800
Prognose Kadernota 2026	**34.100**	**34.900**	**35.700**	**36.500**
Toename in % t.o.v. voorgaand jaar	*2,4%*	*2,3%*	*2,3%*	*2,2%*

Op basis van de huidige woning- en inwonersaantallen gaan we uit van gemiddeld 2 inwoners per woning.

Personeelskosten

Onderstaand een overzicht van de verwachte aanpassingen van de personeelskosten in 2025.

Personeelskosten	2025	2026	2027	2028
Stelpost loonindexering ambtenaren (5,70%)	-1.310	-1.310	-1.310	-1.310
Totaal personeelskosten	**-1.310**	**-1.310**	**-1.310**	**-1.310**

Stelpost loonindexering ambtenaren
De huidige CAO loopt tot 1 april 2025. In de begroting 2024 hielden we rekening met een loonindexering van 4,7%. Werkelijk is dit 6,0% geworden. We houden voor 2025 rekening met dat percentage.

In februari 2024 heeft het Centraal Planbureau (CPB) de verwachte indexering voor 2025 aangegeven. Deze bedraagt 4,4%. Rekeninghoudend met de inhaalslag uit 2024 houden we in de begroting 2025 5,7% voor de loonindexering aan.

Prijsindexering

De programmabegroting stellen we voor het meerjarenperspectief op met constante prijzen. Dat betekent dat het prijspeil van het begrotingsjaar wordt doorgetrokken naar de volgende jaren. Er vindt geen meerjarige inflatiecorrectie plaats. Dit geldt zowel voor de uitgaven als de inkomsten. Door deze wijze van begroten is het eenvoudiger afwijkingen in de meerjarenbudgetten te signaleren en dat heeft een positief effect op de betrouwbaarheid van het meerjarenperspectief.

De indexering 2025 voor de exploitatiebudgetten bedraagt 2,2%. De indexering is gebaseerd op de in februari 2024 afgegeven verwachtingen van het CPB. We gebruiken hiervoor het kengetal ‘Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)’. Dit is de gemiddelde stijging van de prijzen van de netto materiële consumptie van de collectieve sector.

We stellen voor de jaarlijks exploitatiebudgetten voor uitgaven en inkomsten te indexeren. Bij de uitgaven betreft het de budgetten voor diensten en leveringen. Bij de inkomsten betreft het voornamelijk de indexering van huur- en pachtopbrengsten. Voor de indexering van subsidies en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen houden we het gewogen gemiddelde van de loon- en prijsindexering aan (80% loon en 20% prijs).
De kosten van Duo+ bestaan voornamelijk uit personeelskosten. Daarom schakelen we de indexering van de bijdrage aan Duo+ gelijk aan onze eigen personeelskosten, 5,7%.

Prijsindexering	2025	2026	2027	2028
Lasten				
Overige goederen en diensten (2,2%)	-220	-220	-220	-220
Subsidies (5,0%)	-265	-265	-265	-265
Bijdrage aan verbonden partijen (5,0%)	-245	-245	-245	-245
Bijdrage aan Duo+ (5,7%)	-455	-455	-455	-455
Totaal lasten	-1.185	-1.185	-1.185	-1.185
Baten				
Huur- en pachtopbrengsten (2,2%)	50	50	50	50
Totaal baten	50	50	50	50
Totaal prijsindexering	**-1.135**	**-1.135**	**-1.135**	**-1.135**

Indexering belastingen en tarieven

Voorstel is de belastingenontvangsten net als de prijzen te indexeren met 2,2%.

Indexering belastingen (2,2%)	2025	2026	2027	2028
OZB woningen eigenaren	105	105	105	105
OZB niet-woningen eigenaren	50	50	50	50
OZB niet-woningen gebruikers	40	40	40	40
Toeristenbelasting	20	20	20	20
Totaal Indexering belastingen	**215**	**215**	**215**	**215**

Ontwikkeling lokale lastendruk
Meer dan andere jaren zullen we onderzoeken in hoeverre verhoging van lokale belastingen kan bijdragen aan een structureel sluitend meerjarenperspectief. In eerste instantie gaan we uit van een indexering van 2,2%. Die is gelijk aan de indexering die we voor de overige inkomsten en uitgaven aanhouden.

Kostendekkende tarieven
In de nota 'Lokale heffingen 2016 gemeente Diemen' zijn de uitgangspunten voor de tariefstelling van kostendekkende tarieven/belastingen vastgelegd. Momenteel doen we onderzoek naar de kostendekkendheid van alle tarieven. We leggen de bevindingen vast in een geactualiseerde nota Lokale Heffingen. Planning is deze nota in oktober 2024 aan de raad voor te leggen.

Stelposten groei van Diemen

In de begroting houden we via stelposten rekening met de groei van Diemen. Deze stelposten kunnen we inzetten voor kosten als gevolg van de groei. Onderstaand een overzicht van de stelposten "Groei van Diemen".

De stelpost voor 2025 bedraagt € 400.000 en is beschikbaar. De jaren daarna is weer ieder jaar € 400.000 extra beschikbaar.

Stelposten Groei van Diemen	2025	2026	2027	2028
Uitbreiding formatie	150	300	450	600
Bedrijfsvoering	25	50	75	100
Bijdrage Duo+	100	200	300	400
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	100	200	300	400
Subsidies instellingen	25	50	75	100
Totaal Stelposten groei van Diemen	**400**	**800**	**1.200**	**1.600**

Aan de inkomstenkant houden we ook rekening met de groei van Diemen. Bij de berekening van de algemene uitkering houden we rekening met een groeiend aantal woningen en inwoners (zie uitgangspunten). Ook bij de OZB-opbrengsten houden we rekening met meerinkomsten als gevolg van de groei/areaaluitbreiding.

Rente

Voor het te hanteren interne rentepercentage sluiten we aan bij de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV gaat uit van de gemiddelde rente van de uitstaande geldleningen. In onderstaande tabel de wijze van berekening.

Lening afgesloten bij:	Soort lening	Hoofdsom (in €'s)	Jaar aflossing	Rente%
Provincie Groningen	Fixe	5.000.000	2025	1,300%
BNG	Fixe	5.000.000	2025	1,958%
BNG	Fixe	7.500.000	2031	0,900%
Aegon Levensverzekering	Fixe	7.500.000	2035	1,030%
BNG	Fixe	6.000.000	2036	1,550%
BNG	Fixe	7.500.000	2042	2,080%
BNG	Fixe	5.000.000	2043	3,110%
Totaal		**43.500.000**		
Gemiddeld rentepercentage				**1,70%**

Voor de te berekenen rente bij grondexploitaties gaan we uit van de gemiddelde rente. Voor de resultaten van de grondexploitaties en de toerekening van rente naar de exploitatie is het van belang niet te veel renteschommelingen te hebben. Nieuwe wetgeving leidt tot een andere berekening van het rentepercentage. De correctiefactor van het vreemd vermogen versus het totale vermogen is vervallen. Dit leidt ertoe dat de rente gering stijgt. Voorstel is het rentepercentage voor grondexploitaties in 2025 te verhogen naar 1,75%.

Rentepercentages begroting 2025:
1. Rente grondexploitatie 1,75%;
2. Rente investeringen 3,5%;
3. Rente investeringen GRP blijft gehandhaafd op 3,0% conform laatst vastgestelde GRP (waaronder ook de investeringen in het te actualiseren Gemeentelijke Rioleringsplan);
4. Rente langlopende leningen 3,5%.

Algemene uitkering

Als uitgangspunt voor deze concept Kadernota 2025 hebben we de Meicirculaire 2024 gebruikt. Bij de berekening hebben we rekening gehouden met de aantallen woningen en inwoners zoals benoemd in de uitgangspunten van deze kadernota. Tevens is het jaar 2025 niet langer op constante prijzen berekend maar op basis van de indexering die het Rijk heeft gebruikt. De jaren 2026 tot en met 2028 zijn, net zoals de uitgaven in de begroting, wel weer op basis van constante prijzen berekend.

De berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op het nieuwe verdeelmodel. Voor het negatieve effect van het nieuwe verdeelmodel is een compensatieregeling in het leven geroepen. Sinds de herverdeling in 2023 ontvangen wij een compensatie van € 2,9 miljoen. Of dit zo blijft, is afhankelijk van de evaluatie van het verdeelmodel. Op de onderzoeksagenda van het Gemeentefonds staat de oplevering van het evaluatierapport in 2025 gepland. In de Meicirculaire is over de voortgang van de evaluatie geen toelichting terug te vinden.

Over de wijzigingen als gevolg van de Septembercirculaire 2023 en de Decembercirculaire 2023 bent u met aparte informatieve memo's geïnformeerd. In onderstaande tabel is het onderscheid van de verschillende wijzigingen terug te vinden.

Gelijktijdig met de Kadernota 2025 verschijnt de memo over de Meicirculaire 2024. Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen we u naar die memo. De effecten van de Meicirculaire zijn in de cijfers van de kadernota verwerkt.

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Effecten Septembercirculaire 2023				
Accresontwikkeling	615	580	1.575	2.280
Uitkeringsfactor	-135	-130	-175	-180
Taakmutaties	35	10	10	-10
Overige ontwikkelingen	40	-35	130	115
Totaal effect Septembercirculaire 2023	555	425	1.540	2.205
Effecten Decembercirculaire 2023				
Accresontwikkeling	-	-	-	-
Totaal effect Decembercirculaire 2023	-	-	-	-
Aanpassing uitgangspunten + Meicirculaire 2024				
Doorberekening aanpassing maatstaven woningen en inwoners	1.135	1.320	1.555	1.740
Effect WOZ-maatstaf	-295	-310	-330	-345
LPO accres	1.240	800	795	735
Volumeaccres	-320	1.240	1.240	1.260
Opschalingskorting	-	1.030	1.030	1.035
Jeugd (Compenstie Hervormingsagenda 2025)	535			
Taakmutaties	120	105	105	115
Mutaties decentrale- en integratie uitkeringen	195	185	180	180
Overig	40	45	25	25
Totaal aanpassing uitgangspunten + Meicirculaire 2024	2.650	4.415	4.600	4.745
-	3.205	4.840	6.140	6.950

Bovenstaande leidt tot de volgende ontwikkeling:

Wijziging Algemene Uitkering	2025	2026	2027	2028
Berekening Algemene Uitkering Begroting 2024 (meicirculaire '23)	**59.340**	**55.360**	**54.880**	**54.880**
Totaal effect Septembercirculaire 2023	555	425	1.540	2.205
Totaal effect Decembercirculaire 2023	-	-	-	-
Totaal aanpassing uitgangspunten + Meicirculaire 2024	2.650	4.415	4.600	4.745
	62.545	**60.200**	**61.020**	**61.830**

Bij de berekening van de algemene uitkering voor de begroting is duidelijk de terugval in inkomsten te zien (-/- € 4 miljoen). In de meicirculaire 2024 is de terugval verkleind door het vrijvallen van de opschalingskorting. Daarnaast zorgt onze jaarlijkse groei dat de terugval beperkt blijft.

Meerjaren investeringsplan

In deze kadernota hebben we het meerjareninvesteringsplan geactualiseerd. Nieuwe investeringen zijn toegevoegd. Dit betreft vooral investeringen in het laatste jaar. Ook zijn er wijzigingen aangebracht. Dit kan gaan om het jaar van uitvoering of om het benodigde investeringsbudget. Onder de programma's is een toelichting gegeven op nieuwe en gewijzigde investeringen.

In onderstaande tabel is het financieel effect op de kapitaallasten aangegeven. De grote wijzigingen zijn apart inzichtelijk gemaakt. Let op, dit betreffen de extra kosten niet de totale kapitaallasten.

In de bijlage is het geactualiseerde meerjareninvesteringsplan opgenomen.

Wijzigingen meerjaren investeringsplan (MJIP) 2025 - 2028	2025	2026	2027	2028
Nieuwbouw Middelbare School	-	-	-	695.000
Bouw basisschool	-	-	-	330.000
Nieuwe zwembad	-	-	-	1.115.000
Project Huisvesting	-	325.000	325.000	325.000
Overige investeringen				
- Nieuw	-	24.500	46.500	65.500
- Gewijzigd	-	15.000	18.000	20.000
Meerjaren investeringsplan 2025	**-**	**364.500**	**389.500**	**2.550.500**

Gemeente Diemen

Programma's

Sociaal	25
Veilig	31
Inkomen en Armoede	33
Vrije tijd	39
Onderwijs	45
Gebiedsontwikkeling	51
Leefomgeving en klimaat	57
Verkeer	65
Samen besturen	67

Sociaal

Portefeuillehouder: M. Everhardt en M. van den Berg

Doelstellingen in één oogopslag

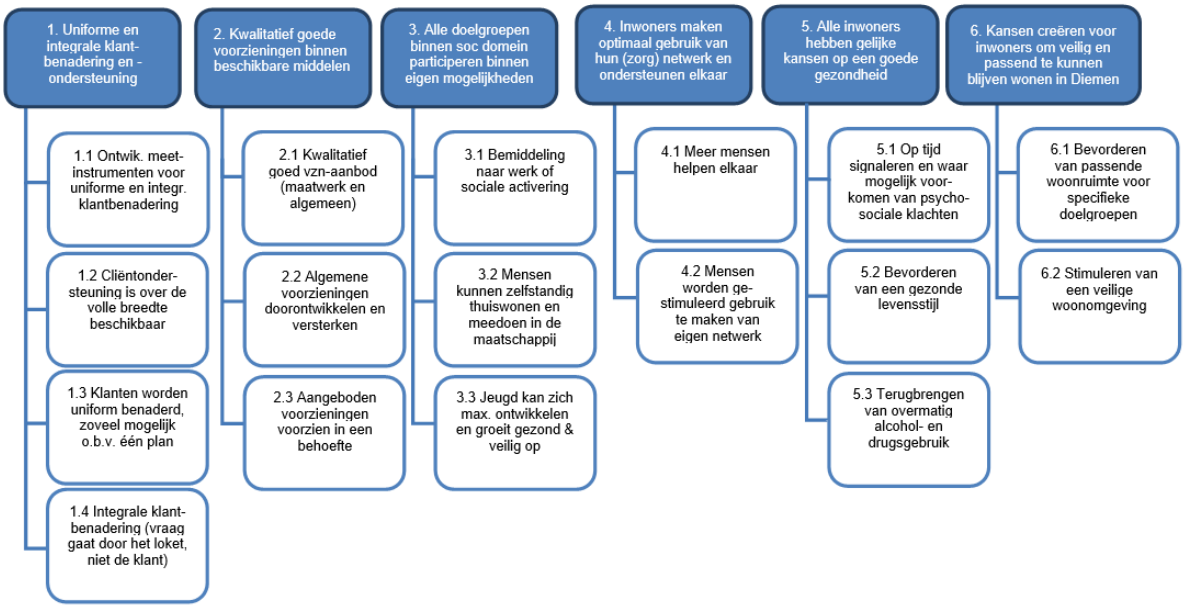

Toelichting aanpassing:
Indicator 3.1.7. (aantal inwoners met stadspas) wordt gewijzigd en in programma Inkomen en armoede geplaatst.

Autonome ontwikkelingen

Gemeenschappelijke Regeling Openbare gezondheidzorg (OGZ)
De totale begroting 2025 van OGZ bedraagt € 9.469.715. De bijdrage van Diemen is € 1.557.480. De bijdrage op basis van de begroting 2025 stijgt met € 105.000 ten opzichte van de huidige bijdrage. De stijging wordt veroorzaakt door:

1. Indexering In de stelpost 'Prijsindexering: Bijdrage aan verbonden partijen' is hiermee rekening gehouden.
2. Groei van het aantal inwoners in Diemen
3. Bij de jeugdgezondheidszorg JGZ) is sprake van een verhoging. Doel is een plan door te voeren ter verhoging de vaccinatiegraad. Voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) ontvangt de gemeente een vergoeding via de uitkering uit het Gemeentefonds.
4. Tijdens de coronapandemie is gebleken dat de basisbezetting van de afdeling infectieziektebestrijding van de GGD te laag is om de kerntaken op de infectieziektebestrijding (IZB) optimaal uit te voeren. Het Rijk heeft ervoor gekozen in 2023 en 2024 de kerntaken te ondersteunen met de VIP (versterking infectieziekten en pandemische paraatheid)-gelden om zo gemeenten de tijd te geven hun financiële bijdrage voor de basisinzet te organiseren. Sinds december 2023 is er een nieuwe landelijke formatienorm (de zogenaamde VISI-norm) voor de basisbezetting voor het uitvoeren van de kerntaken ná de ervaring van de pandemie.
5. Stijging bij de Openbare Geestelijke Gezondheidzorg (OGGZ). Dit komt deels doordat de taken vanuit de Wet verplichte GGZ die eerder apart werden gefactureerd nu ondergebracht zijn in deze GR.

In eerste instantie vangen we deze hogere bijdrage op binnen de stelpost voor de groei van Diemen en de stelpost voor loon- en prijsindexering gemeenschappelijke regelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Amsterdam-Amstelland (GGD)
De totale begroting 2025 van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland bedraagt € 32.799.000. De bijdrage van de gemeente Diemen aan deze gemeenschappelijke regeling is € 183.000. In de begroting 2025, 2026 en verder is rekening gehouden met respectievelijk € 159.000, € 159.000 en € 189.000. Dit maakt dat wij voorstellen de begroting als volgt te verhogen:

- 2025: € 24.000
- 2026: € 24.000
- 2027 en verder: -/- € 6.000

Deze stijging wordt veroorzaakt door: de nominale loon- en prijsontwikkeling van 5%
In de meicirculaire van 2023 is het acres van de DUVO-middelen vastgesteld op 4,5% (voor Diemen gaat het om een bedrag van € 30.000). Hiermee dekken we de verhoogde bijdrage van de GR GGD Amsterdam – Amstelland.

In eerste instantie vangen we deze hogere bijdrage op binnen de stelpost voor de groei van Diemen en de stelpost voor loon- en prijsindexering gemeenschappelijke regelingen.

Nieuwe ontwikkelingen

Hervormingsagenda Jeugd

Vanaf 2025 bezuinigt het Rijk op de kosten voor jeugdhulp. De landelijke Hervormingsagenda Jeugd bevat maatregelen om deze bezuinigingen te realiseren. Naast deze oorspronkelijke hervormingsagenda heeft het Rijk ook aanvullende besparende maatregelen ingebracht (circa € 511 miljoen). Omdat wij in voorgaande jaren al rekening hielden met een verlaging van de kosten, vallen de financiële effecten van de Hervormingsagenda en de aanvullende maatregel voor Jeugd lager uit. In de tabel hierna hebben we de effecten in beeld gebracht.

Maatregel (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Oorspronkelijke hervormingsagenda		-1052	-1.115	-807
Aanvullende maatregelen	-475	-504	-515	-386
Totaal	**-475**	**-1.556**	**-1.630**	**-1.193**
Reeds opgenomen taakstelling	465	465	364	364
Bijstelling voor de begroting	**-10**	**-1.091**	**-1.266**	**-829**

In de Hervormingsagenda Jeugd heeft het Rijk instrumenten beschreven om deze taakstelling in te kunnen vullen. Denk hierbij aan de afbakening van de reikwijdte van de Jeugdwet, vermindering van administratieve lasten en doorontwikkeling van de wijkteamfunctie. De aankomende jaren gaan wij aan de slag met de implementatie van de instrumenten uit de Hervormingsagenda.

Integrale crisisdienst jeugd

Het organiseren van 24/7 beschikbaarheid en bereikbaarheid van acute hulp bij crisis voor jeugdigen is voor Amsterdam Amstelland een cruciale functie, vergelijkbaar met die van de ambulance of de brandweer. Gemeenten zijn hiervoor op basis van de Jeugdwet en de Wmo 2015 verantwoordelijk.

Op dit moment wordt de crisisdienst door verschillende partijen vormgegeven en voldoen we niet aan het wettelijk kader. Dit maakt dat huidige acute crisiszorg verre van optimaal is. Versnippering leidt tot onduidelijkheid voor verwijzers en cliënten waar met welke vraag aan te kloppen. Dit maakt dat de betrokken partijen het initiatief hebben genomen om te komen tot een integrale crisisdienst 24/7 voor jeugd in de acute fase (eerste 72 uur). Dit gebeurt door het organisatorisch samenvoegen en kwalitatief versterken van de huidige acute diensten.

Voor dit initiatief, om deze wettelijke taak effectiever uit te voeren, is structureel € 65.000 nodig.

Steunpunt Wonen Diemen

Huurders met vragen over het huren van een woning kunnen sinds september 2022 terecht bij het Steunpunt Wonen Diemen. Het Steunpunt Wonen is een pilot met een looptijd van twee jaar, die eindigt in 2024. De kosten voor het steunpunt in 2025 (door verhoging CAO en het juridisch fonds[1]) zijn € 55.000 (incidenteel). Voor de jaren daarna wordt nog geen budget aangevraagd. De evaluatie van het steunpunt zal meer duidelijkheid verschaffen.

[1] Uit het juridisch fonds betalen we de kosten die het Steunpunt Wonen maakt als er een zaak voor de rechter komt. Als de rechtszaak gewonnen wordt dan vloeien de voorgeschoten kosten weer terug in het fonds.

Doorstroommaatregel 'Van Groot Naar Beter'
In Diemen kennen we een regeling waarbij huurders een bijdrage krijgen bij verhuizing van een grotere sociale huurwoning van een woningcorporatie naar een kleinere. Deze regeling heet ‘Van Groot naar Beter’. Met de corporaties en het HuurdersPlatform Diemen hebben we afgesproken dat de gemeente hier budget voor beschikbaar stelt. Dit budget bedroeg in 2022, 2023 en 2024 € 20.000 per jaar. In 2025 wordt de maatregel geëvalueerd. Omdat de schaarste aan woningen blijvend groot is en doorstroming van onveranderd van belang is, willen we incidenteel € 20.000 beschikbaar stellen in 2025.

Preventie met Gezag
Preventie met Gezag is een domeinoverstijgende gebiedsgerichte aanpak die een impuls geeft aan de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit. De aanpak wil voorkomen dat jongeren (8 t/m 27 jaar) met criminaliteit in aanraking komen en wil criminele carrières doorbreken.

Diemen heeft relatief gezien te maken met veel (jeugd)criminaliteit. Daarom komen wij nu in aanmerking voor een incidentele financiële bijdrage van maximaal € 500.000 per jaar voor een periode van drie jaar 2024-2027.

De verwachting is dat het Rijk na beoordeling en vaststelling van de plannen de budgetten toe zal kennen vóór 15 juli 2024. Uitgangspunt is dat de uitvoeringskosten binnen die financiële bijdragen blijven.

Integraal Zorgakkoord (IZA)
In het IZA is afgesproken dat gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren in elke zorgkantoor-regio samen aan de slag gaan om de gezondheid van inwoners te bevorderen en de overgang naar passende zorg te realiseren. Hier wordt de zorgkantoor-regio gevormd door de gemeente Amsterdam en de gemeente Diemen. Voor deze opgave ontvangt Diemen van de gemeente Amsterdam een bedrag van € 200.000 per jaar voor de periode van 2024 tot en met 2027. Uitgangspunt is dat de uitvoeringskosten binnen de financiële bijdrage blijven.

Inzet diversiteit, inclusie en antidiscriminatie
Het jaarlijks beschikbare budget van € 80.000 voor capaciteit voor beleid en voor uitvoering (voor onder andere activiteiten en subsidies) is niet toereikend. Daarnaast is een herijking van het diversiteitsbeleid vastgesteld door de gemeenteraad. Daarbij is een motie aangenomen om structureel € 50.000 extra beschikbaar te stellen voor het diversiteits-, inclusie- en antidiscriminatiebeleid. Het college stelt dit extra budget beschikbaar vanaf 2025.

Met een verhoging van het budget kunnen we de capaciteit voor dit thema uitbreiden en meer activiteiten faciliteren en organiseren. Zo sluiten de ambities en de uitvoering beter op elkaar aan en is de uitvoering flexibeler en minder kwetsbaar.

Risico

Spreidingswet
Voor de opvang van asielzoekers geldt een wettelijke opgave vanuit de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielvoorzieningen (Spreidingswet). Ondanks mogelijke intrekking van de Spreidingswet onder het nieuwe kabinet, is de noodzaak van opvang van asielzoekers niet minder geworden. Binnen deze taak vallen ook alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Voor Diemen gaat het om een taakstelling voor opvang van 175 asielzoekers, inclusief 15 amv. Op dit moment vindt onderzoek plaats naar mogelijke locaties voor deze opvang. In 2025 en navolgende jaren zou dit kunnen betekenen dat er extra capaciteit nodig is voor beleidsvorming en voor het treffen van voorbereidingen voor de opvang. De capaciteitsbehoefte is afhankelijk van de gekozen oplossing voor de opvang. We verwachten hier eind 2024 meer over te weten.

Wat gaat het kosten?

Sociaal	2025	2026	2027	2028
Autonome ontwikkeling				
Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam -Amstelland (Veilig thuis)	-	-	-	-
Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)	-	-	-	-
Totaal Autonome ontwikkeling	**-**	**-**	**-**	**-**
Nieuwe ontwikkeling				
Hervormingsagenda Jeugd	-10	1.090	1.265	830
Integrale crisisdienst jeugd	-65	-65	-65	-65
Steunpunt Wonen Diemen	-55	-	-	-
Doorstroommaatregel 'Van Groot Naar Beter'	-20	-	-	-
Preventie met gezag	-	-	-	-
Integraal zorgakkoord (IZA)	-	-	-	-
Inzet diversiteit, inclusie en antidiscriminatie	-50	-50	-50	-50
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-200**	**975**	**1.150**	**715**
Risico				
Spreidingswet	PM	PM	PM	PM
Totaal Risico	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal	**-200**	**975**	**1.150**	**715**

Veilig

Portefeuillehouder: E. Boog

Doelstellingen in één oogopslag

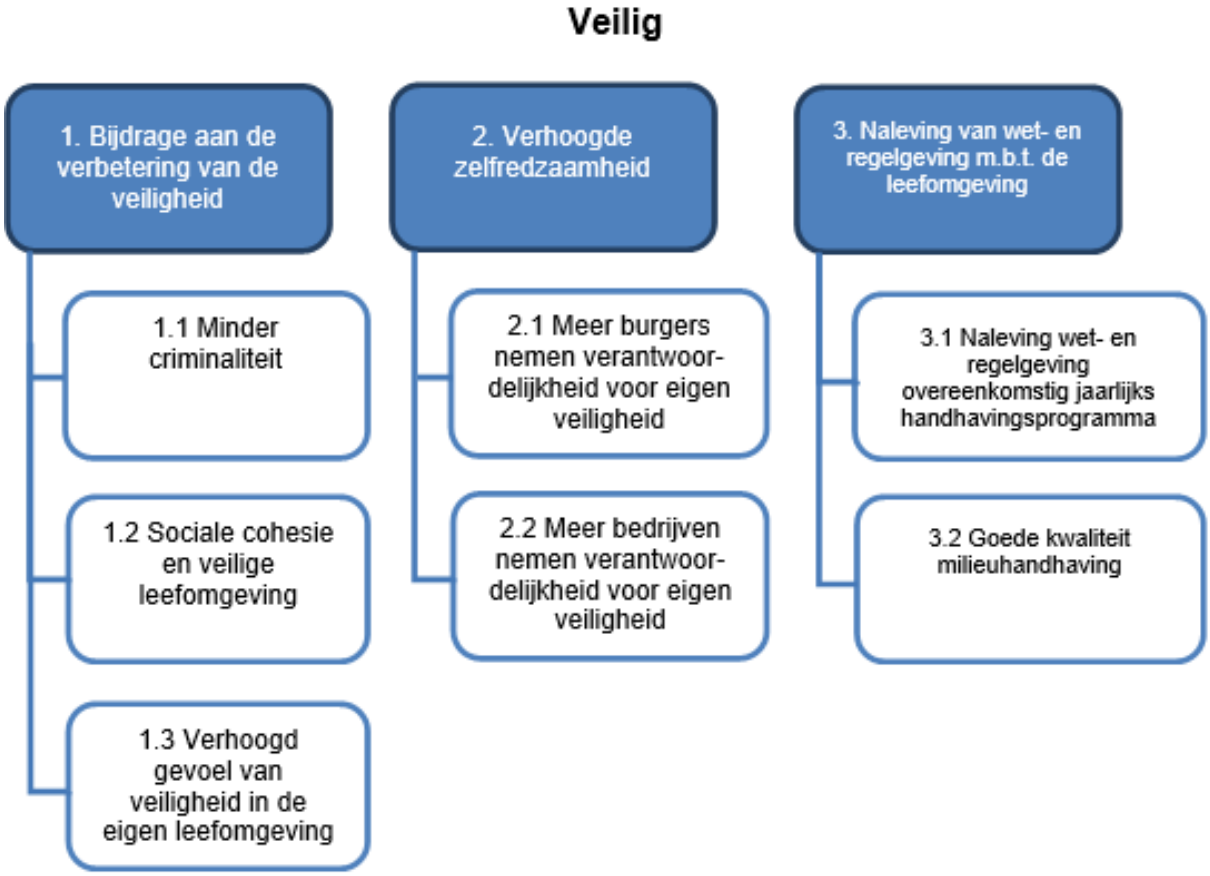

Autonome ontwikkelingen

Veiligheidsregio
In onderstaande tabel is te zien hoe de bijdrage aan de Veiligheidsregio zich richting 2028 ontwikkelt. De genoemde bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 2024. De ontwikkeling in de regionale bijdrage betreft de mutaties vanuit de toegezegde no-regret gelden (besluit veiligheidsbestuur oktober 2023).

In onze begroting 2024 is nog geen rekening gehouden met de stijging van de bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling van de Veiligheidsregio, totaal € 90.000.
De hogere bijdrage kent die oorzaken:

- De werkelijke prijsontwikkeling is 5,7% hoger dan de verwachte prijsstijging. Ook is de bijdrage aangepast op de werkelijk groei van het aantal inwoners van Diemen. Bij elkaar leidt dat tot een verhoging van € 55.000.
- Daarnaast stijgt de bijdrage met € 15.000 als gevolg van de versterking van de crisisbeheersing en het programma Vakmanschap en leiderschap.
- Tenslotte zijn er coördinerende werkzaamheden van de gemeente Amsterdam naar de Veiligheidsregio overgeheveld. De bijdrage, € 20.000, die we voorheen aan de gemeente Amsterdam betaalden, gaan we nu aan de Veiligheidsregio betalen. Deze overheveling levert geen extra kosten op.

Per saldo is de bijdrage in 2025 € 70.000 hoger. In eerste instantie vangen we dit op binnen de stelpost voor de groei van Diemen en de stelpost voor loon- en prijsindexering gemeenschappelijke regelingen.

Wat gaat het kosten?

Veilig	2025	2026	2027	2028
Autonome ontwikkeling				
Veiligheidsregio	-	-	-	-
Totaal Autonome ontwikkeling	-	-	-	-
Eindtotaal	-	-	-	-

Inkomen en Armoede

Portefeuillehouder: M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag

Aanpassing indicatoren

Op advies van de auditcommissie zijn we gestart met de aanpassing van de prestatie-indicatoren. De eerste workshops met raadsleden en beleidsambtenaren zijn geweest. De resultaten voor de aanpassing van de indicatoren staan hieronder opgenomen en verwerken we in de begroting 2025.

Doelen/subdoelen	Indicator was	Indicator wordt
Subdoel 1.1 Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	**Activiteit** Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.	**Activiteit** Stimuleren van het gebruik van de Stadspas en Jeugdfonds Sport en Cultuur door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.
Subdoel 1.1 Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	**Indicator** 1.1.1 % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de “Doe mee” regeling.	**Indicator** 1.1.1. % kinderen in minimahuishoudens dat in bezit is van een Stadspas. 1.1.2. % kinderen met een Stadspas dat minimaal één keer gebruik heeft gemaakt van de Stadspas.
Subdoel 1.2 Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	**Indicator** 1.2.1 % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van voorzieningen bijzondere bijstand. 3.1.7. Aantal inwoners met stadspas (Programma Sociaal)	**Indicator** 1.2.1. % volwassenen in minimahuishoudens dat in bezit is van een Stadspas. 1.2.2. % volwassenen met een Stadspas dat minimaal één keer gebruik heeft gemaakt van de Stadspas.
Subdoel 1.3 **Voorkomen en oplossen van schulden**	**Activiteit** 1.3.1 - Organiseren van workshops “ondersteuning thuisadministratie” ter preventie van schulden. 1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer	**Activiteit** 1.3.1 Aanbieden van schuldhulpverlening aan de inwoners van Diemen 1.3.2 Inzetten van thuisadministratie 1.3.3 Inzetten van budgetbeheer
Subdoel 1.3 Voorkomen en oplossen van schulden	**Indicator** Geen	**Indicator** 1.3.1. % nieuwe aanvragen schuldhulpverlening van inwoners die al eens eerder in een problematische financiële situatie zijn terechtgekomen. 1.3.2. % afgesloten trajecten schuldhulpverlening dat succesvol* is afgerond.

Nieuwe ontwikkelingen

Sociale werkvoorziening (Pantar)
Sociaal ontwikkelbedrijven richten zich op het aan het werk helpen en houden van mensen met een arbeidsbeperking die niet direct bij reguliere werkgevers aan het werk kunnen. Pantar biedt werk aan voor deze groep en probeert ze waar mogelijk te begeleiden naar reguliere banen. Sociaal ontwikkelbedrijven staan landelijk (financieel) onder druk als gevolg van de loon- en prijsontwikkeling (170K) en het verhoogde minimumloon (25K). We ontvangen € 190.000,- structureel extra van het Rijk ter compensatie. Gevraagd wordt deze extra middelen (€ 190.000) incidenteel hiervoor beschikbaar te te stellen. Over de structurele bijdrage en ontwikkelingen gaan we in gesprek met de gemeente Amsterdam en Pantar.

Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen
Tijdens de gemeenteraadsvergadering van 23 februari 2023 is met algemene stemmen besloten om in te stemmen met de uitbreiding van het Stadspasaanbod voor kinderen. De pilot van 2 jaar loopt af op 31 juli 2025. De begroting is verhoogd voor de periode van de pilot. Afgesproken is dat de evaluatie van de pilot afgerond zal zijn wanneer de pilot afloopt. De jaarkosten werden geschat op € 383.000. Op basis van het verschil in werkelijke kosten tussen 2022 en 2023 is nu de verwachting dat de kosten ongeveer € 315.000 per jaar zullen zijn. De huidige begroting voor 2025 is € 220.000.
Met een incidentele budgetverhoging van € 95.000 in 2025 kan het kindaanbod voorgezet worden tot eind 2025.

Aanpak kinderarmoede
In het coalitieakkoord is afgesproken om extra aandacht te besteden aan minimahuishoudens met opgroeiende kinderen. Naast minimaregelingen voor kinderen, zoals de uitbreiding van het Stadspasaanbod voor kinderen, werken we aan een aanpak van kinderarmoede via signalering in het basisonderwijs en doorverwijzing door Ouder Kind Coaches.
We stellen voor om in 2025 incidenteel € 45.000 op te nemen voor de aanpak van kinderarmoede. Daarnaast ontvangen we voor dit doel structureel € 10.000 extra van het Rijk.

Schuldhulpverlening
In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat we schulden willen voorkomen en dat inwoners met schulden snel perspectief krijgen op een schuldenvrij bestaan.
Het kabinet, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de branchevereniging voor financiële hulpverleners NVVK en de vereniging van directeuren in het sociaal domein Divosa hebben een plan gemaakt om de schuldhulp in Nederland te versterken. Het plan – de ‘basisdienstverlening schuldhulpverlening’ – leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente uit minimaal dezelfde elementen bestaat.
Het doel is dat alle schuldhulpverleningsorganisaties en gemeenten de basisdienstverlening schuldhulpverlening invoeren. Veel elementen zijn in allerlei gemeenten al in praktijk. Sommige elementen moeten nog ontwikkeld worden. Andere worden nog onderzocht op effectiviteit. De landelijke afspraken werken we in het derde kwartaal van 2024 uit in een actieplan.

Het Rijk investeert in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. In de Meicirculaire 2024 is voor Diemen structureel een bedrag van € 45.000 beschikbaar gekomen voor schuldhulpverlening. We stellen voor om in 2025 structureel€ 45.000 op te nemen voor het invoeren van basisdienstverlening schuldhulpverlening.

Risico's

Aanvulling inkomen alleenverdieners
Een samenloop van regelingen pakt voor een groep alleenverdieners met een combinatie van inkomstenbronnen nadelig uit. Hierdoor ontvangen landelijk ongeveer 6.500 huishoudens onbedoeld een lager besteedbaar inkomen dan een vergelijkbaar huishouden met een volledige bijstandsuitkering. Het Kabinet heeft op Prinsjesdag 2023 bekend gemaakt geld te reserveren voor een tijdelijke regeling voor de periode 2024-2027.

De gemeenten krijgen een decentralisatie-uitkering van in totaal € 89 miljoen, over 2025, 2026 en 2027 samen, ter compensatie van zowel de extra categoriale bijzondere bijstand als de uitvoeringskosten. In de septembercirculaire van 2024 wordt bekend gemaakt hoeveel geld Diemen krijgt.

De verwachting is dat de Belastingdienst vanaf 2028 een structurele oplossing biedt.

Ontwikkeling arbeidsmarktregio
Compensatie lage inkomensvoordeel
Het kabinet heeft besloten om gemeenten te compenseren voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV: de tegemoetkoming die werkgevers kunnen krijgen voor werknemers met een laag inkomen) per 2025. Sociaal ontwikkelbedrijven kunnen het wegvallen van het LIV financieel niet opvangen. Daarom ontvangen gemeenten vanaf 2025 volledige compensatie via het gemeentefonds. Structureel gaat het om € 16,8 miljoen per jaar. We hopen dat de decembercirculaire van 2024 duidelijkheid biedt wat Diemen kan verwachten.

RWC en WSP worden waarschijnlijk samengevoegd
Het kabinet wil dat in alle 35 arbeidsmarktregio's een Werkcentrum komt, zodat mensen en bedrijven door heel Nederland weten waar ze in de buurt kunnen aankloppen voor werk, de juiste scholing of geschikt personeel. Hier kan iedereen zonder afspraak terecht en ondersteuning krijgen, ongeacht hulpvraag of uitkering. Voor de arbeidsmarktregio Groot Amsterdam betekent dat waarschijnlijk een samenvoeging van het Werkgeversservicepunt (Wsp) en het Regionaal Werkcentrum (RWC).

Er is nog geen planning en opdracht. We houden de ontwikkeling van het Ministerie van SZW in de gaten.

Steunimpuls
Najaar 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met een extra pakket aan armoedemaatregelen om extra ondersteuning te bieden voor wie dat nodig had. Veel van deze maatregelen dragen bij aan duurzame ondersteuning van inwoners met een krappe beurs. Voorjaar 2024 evalueren we deze steunimpuls. Na de zomer informeren we de gemeenteraad. Voortzetting van de maatregelen uit de steunimpuls heeft financiële gevolgen.

In april 2023 zijn de gemeente Diemen en het Armoedefonds gestart met de lokale aanpak van menstruatiearmoede. Het Armoedefonds is aan de slag gegaan met het realiseren van algemene uitgiftepunten en uitgifte via scholen. Bij aanvang van de samenwerking was er één uitgiftepunt in gemeente Diemen actief, de Voedselbank. Eind februari 2024 kwamen we uit op dertien menstruatie-uitgiftepunten. In 2023 en 2024 is incidentele financiële dekking gevonden vanuit de steunimpuls.

In het najaar van 2022 is de gemeente een communicatieoffensief gestart in het kader van de steunimpuls. We hebben informatiemateriaal verbeterd en meer aandacht gegeven aan minimaregelingen via onder meer advertenties, sandwichborden en sociale media. Om het communicatieoffensief voort te zetten, zijn structurele middelen nodig.

De moties 'Vliegende Brigade' en 'Niet-gebruik verder verminderen' hebben geleid tot het plan van aanpak 'Brede aanpak tegen geldzorgen'. Kern is dat inzet nodig is voor de borging van de taken die hieruit voortkomen.

De voortzetting van deze maatregelen uit de steunimplus willen we opvangen binnen de bestaande budgetten.

Noodhulpbureau
In 2023 is een draagvlakonderzoek uitgevoerd door Stichting Urgente Noden Nederland naar nut, noodzaak, wenselijkheid en haalbaarheid van een noodhulpbureau in Diemen. Zo'n bureau verstrekt giften en desgewenst ook renteloze leningen aan inwoners met acute financiële problemen. Op basis van de uitkomsten van het draagvlakonderzoek heeft SUNN vastgesteld dat er voldoende draagvlak is voor de komst van een noodhulpbureau. We gaan nog een besluit nemen over de komst van een noodhulpbureau in Diemen.

Bijstandsuitkeringen (BUIG)
De Rijksoverheid stelt per gemeente budgetten beschikbaar om bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies in het kader van de Participatiewet, de IOAW , IOAZ en de Bbz 2004 te betalen.

Voor 2023 hebben wij de definitieve beschikking ontvangen. Hieruit blijkt dat de uitkering is vastgesteld op € 7,9 miljoen. Omdat wij in de begroting 2024 en verder rekening hebben gehouden met een uitkering van € 7,1 miljoen, zou dit betekenen dat we het inkomstenbudget met € 800.000 kunnen verhogen. Verwachting is dat Rijk de uitkering voor 2024 wederom verhoogt tot € 8,2 miljoen.

De mutaties met betrekking tot de bijstand werken we verder uit in de Programmabegroting 2025. Er volgt namelijk nog een extra bijstelling van de bijdrage en we moeten de gevolgen voor de bijstandsverstrekking nog nader uitwerken.

Aanpassingen investeringen

Nieuwe investeringen:

Naam investering	Jaar	Investerings-budget
Isoleren Voedselbank	2027	85.000
Vervangen verlichting in LED Voedselbank	2027	25.000

- *Isoleren Voedselbank*

We gaan de buitenzijde en vloer van het gebouw isoleren. Hiervoor is een investering van € 85.000 noodzakelijk. Dit draagt bij aan de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen.

- *Vervangen verlichting Voedselbank*

Het gebouw waarin de Voedselbank is gehuisvest, wordt verduurzaamd. De bestaande verlichtingsarmaturen inclusief verlichting vervangen we door LED-verlichting. Om dit te realiseren is een investering van € 25.000 noodzakelijk.

Aanpassing investeringen:

Naam investering	Jaar		Investeringbudget	
	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Vervangen LBK en afzuiging Voedselbank	2023	2027	40.000	60.000
Plaatsen zonnepanelen Voedselbank	2024	2027	20.000	25.000

- *Vervangen luchtbehandelingkas LBK en afzuiging Voedselbank*

De nieuwe Investering is hoger dan de oorspronkelijke Investering omdat ook afzuiging wordt meegenomen.

Voor een toelichting verwijzen we naar Programma Leefomgeving (aanpassing investeringen). Hierin is een uitgebreide toelichting voor wijzigingen met betrekking tot het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgenomen.

Wat gaat het kosten?

Inkomen en armoede	2025	2026	2027	2028
Nieuwe ontwikkeling				
Sociale werkvoorziening (Pantar)	-190	-	-	-
Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen	-95	-	-	-
Aanpak kinderarmoede	-45	-	-	-
Schuldhulpverlening	-45	-45	-45	-45
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-375**	**-45**	**-45**	**-45**
Risico				
Aanvulling inkomen alleenverdieners	PM	PM	PM	PM
Ontwikkeling arbeidsmarktregio	PM	PM	PM	PM
Steunimpuls	-	-	-	-
Bijstandsuitkeringen (BUIG)	PM	PM	PM	PM
Totaal Risico	**-**	**-**	**-**	**-**
Eindtotaal	**-375**	**-45**	**-45**	**-45**

Vrije tijd

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Doelstellingen in één oogopslag

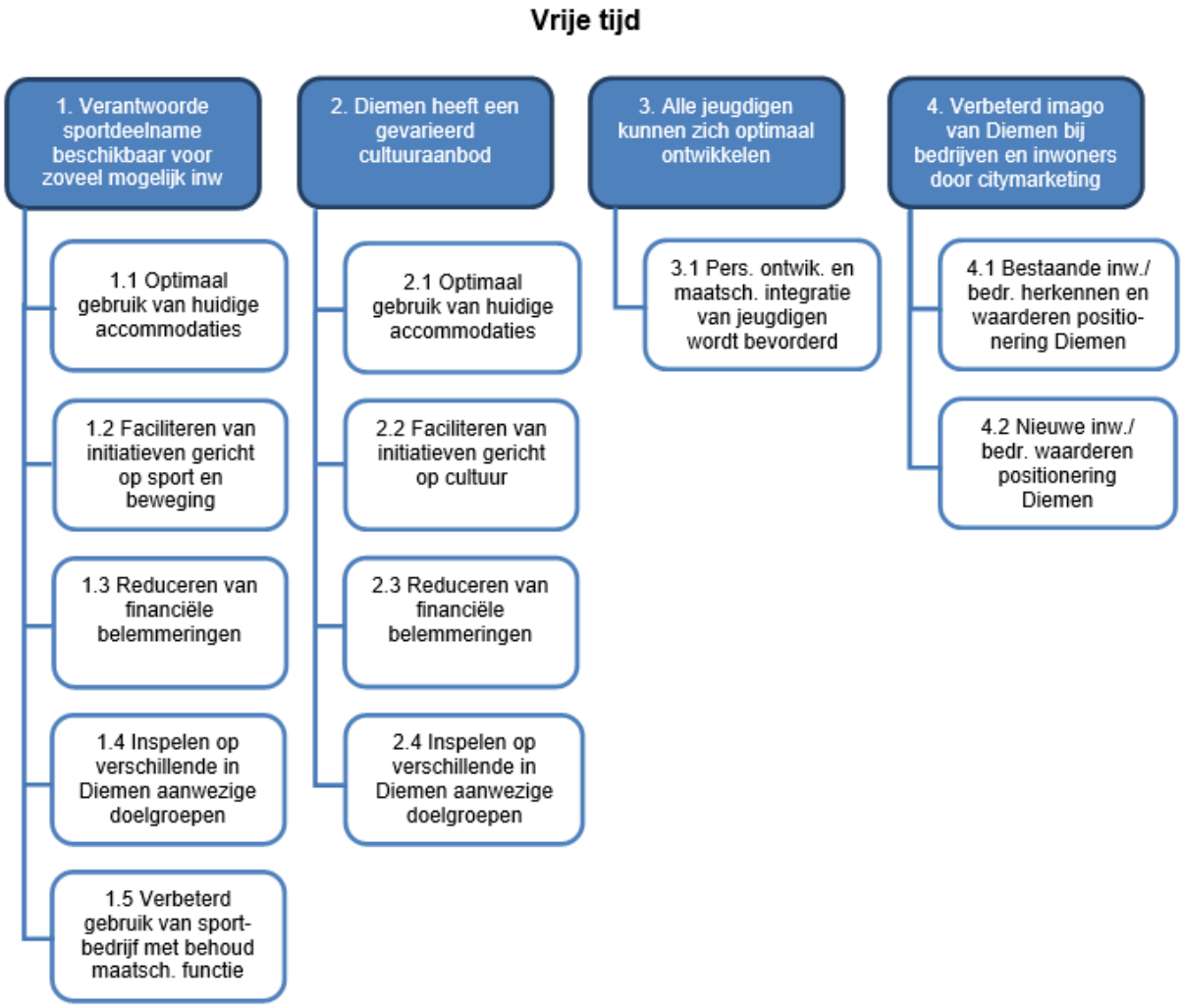

Nieuwe ontwikkelingen

Duran sportcentrum en zwembad
Het huidige zwembad (Sportcentrum Duran) is ruim veertig jaar oud en nadert het einde van zijn levensduur. In het coalitieakkoord hebben we gesteld dat we aan de slag gaan met een oplossing. Dat zou kunnen via vervangende nieuwbouw of in de vorm van ingrijpende renovatie van het huidige bad. We onderzoeken de wijze waarop blijvend kan worden voorzien in een financieel haalbare en duurzame zwemvoorziening in Diemen, met name voor leszwemmen en verenigingen. De gemeente werkt deze ambitie uit in samenhang met de ambitie voor een middelbare school.

Groot onderhoud en instandhouding
We willen blijvend voorzien in een duurzame zwemvoorziening. Dit betekent dat het huidige zwembad nog een tijd moet functioneren. We hebben daarom met voorrang onderzoek gedaan naar de staat van het huidige bad. We keken wat we moeten doen om het bad nog circa tien jaar in stand te houden. Hierin zijn de minimale kosten in beeld gebracht voor de vervanging van cruciale onderdelen van de installatie, de zwembadtechnische installatie en periodieke kosten. Het noodzakelijke onderhoud tot verwachte nieuwbouw is al meegenomen in het Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen (MJOP).

De onderzochte investeringen geven geen ruimte voor het verbeteren en of verduurzamen van het sportcentrum. Het energieverbruik zal mogelijk wel iets afnemen door nieuwere en energiezuinigere installaties. Beslissingen in de planvorming voor het renoveren dan wel nieuwbouwen van het sportcentrum dienen binnen twee jaar genomen te worden, zodat er over tien jaar een nieuw dan wel vernieuwd sportcentrum gerealiseerd is.

Duurzame zwemvoorziening in de toekomst
In de Programmabegroting 2024 en in voorgaande begrotingen hebben we in het meerjarenperspectief op basis van inschattingen uit 2018 al rekening gehouden met kapitaallasten voor de renovatie van het zwembad (€ 7,26 miljoen) en voor de realisatie van een middelbare school (€ 12,3 miljoen). Deze inschattingen zijn echter sterk verouderd en bieden geen realistisch perspectief op de eventuele kosten van een nieuw of gerenoveerd zwembad of een middelbare school. Met het oog op toekomstige besluitvorming over deze voorzieningen is het belangrijk om in deze Kadernota 2025 nu een meer realistisch uitgangspunt op te nemen.

Voor zowel het zwembad als de middelbare school zijn de investeringsramingen door gespecialiseerde bureaus geactualiseerd op basis van het prijspeil 2023. Deze ramingen liggen fors hoger dan de bedragen die we tot nu toe opnamen.

Voor de bouw van een nieuw sportcentrum en zwembad, uitgaande van dezelfde functies als in het huidige sportcentrum, wordt nu € 27 miljoen (inclusief btw) als investeringsbudget in de begroting opgenomen. Dit is een investeringsraming voor de bouw van het complete sportcentrum. Renovatie en verduurzaming van het huidige sportcentrum zijn door de staat van het gebouw enorm ingrijpend om voldoende toekomstbestendig te zijn. Ook bij renovatie zijn de kosten dus fors. Ze zijn vooralsnog geraamd op € 23 miljoen (inclusief btw). Veiligheidhalve nemen we nu het hoogste bedrag op in het meerjarenperspectief. Voor de raming voor de middelbare school verwijzen we naar het programma Onderwijs.

Het uitgangspunt is dat het geraamde bedrag voor het zwembad een realistischer beeld geeft, maar niet definitief is. De kaders ontbreken nog gedeeltelijk (grootte bad, welke andere sportfuncties etc.), andere kosten zijn nog niet meegenomen(o.a. bouw- en woonrijp maken, tijdelijke voorzieningen), bouwkosten kennen nog steeds een stijgende lijn en rentepercentages fluctueren. De verwachting is dat de daadwerkelijke kosten eerder stijgen dan dalen. De gevolgen voor exploitatie en energierekening van een gerenoveerd of nieuw zwembad zijn nog niet duidelijk, omdat deze van heel veel externe factoren afhankelijk zijn.

In deze kadernota namen we op dat de investering in het laatste jaar van de meerjarenplanning, in 2028, wordt geactiveerd. We verwachten echter dat een nieuw of gerenoveerd zwembad pas in 2030 opgeleverd wordt.

De financiële consequenties hebben we verwerkt in het investeringsoverzicht.

Structurele verhoging subsidie de Omval
Theater de Omval ontvangt jaarlijks een subsidie voor het beheer en de exploitatie van het gebouw en de programmering van een theater- en filmaanbod. Met de recente uitbreiding van de Omval zijn er nieuwe mogelijkheden ontstaan om het concept van de Culturele Huiskamer beter te benutten. De combinatie van de coronacrisis, een verbouwing die uitliep, een energiecrisis en hoge inflatie vormen een aanzienlijke financiële uitdaging voor Stichting De Omval om het theater tot een levensvatbare en bruisende plek te maken.

Begin februari is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de financiën en bedrijfsvoering van Theater De Omval. Het doel van dit onderzoek was een realistisch toekomstbeeld te schetsen en strategische keuzes te identificeren om het theater zowel financieel als cultureel steviger te positioneren.

Op basis van de recente ontwikkelingen en de uitkomsten van het onderzoek stellen we voor om Theater De Omval de tijd en ruimte te geven om verder te professionaliseren en de exploitatie te optimaliseren. Concreet stellen we voor:
- Een structurele subsidiebijdrage van € 550.000, voor de periode 2025-2028, wat neerkomt op een structurele verhoging van € 60.000 ten opzichte van 2024.
- Voor de jaren 2025 en 2026 stellen we voor een incidenteel budget van respectievelijk € 100.000 en € 75.000 beschikbaar om het weerstandsvermogen van Theater De Omval op peil te brengen en ruimte te bieden voor strategische stappen. Na 2026 zal de noodzaak voor een incidentele subsidie worden geëvalueerd.

Aanpassingen investeringen

Nieuwe investeringen:

Naam investering	Jaar	Investerings-budget
Reviseren waterzijdige installaties sportcentrum Duran	2025	225.000
Reviseren ventilatie sportcentrum Duran	2025	75.000
Vervangen, isoleren en plaatsen zonnepanelen dak de Verbinding	2028	35.000
Vervangen ketels en pompen naar hybride/elekt. De Schakel	2028	70.000
Zonnepanelen, isoleren en overlagen dak sportkantine Sportlaan	2028	95.000

- *Reviseren waterzijdige installaties sportcentrum Duran*

In 2016 is er een rapportage opgesteld over de toekomst van sportcentrum Duran. Hierin waren diverse opties. Tot op heden is daar nog geen politieke beslissing over genomen. Sindsdien zijn wij wel terughoudend bij onderhoud en vervanging van de installaties in het sportcentrum. Dit begint nu zijn tol te eisen en moeten er zaken vervangen worden om de bedrijfsvoering goed te continueren. Revisie van de waterzijdige installatie is daar onderdeel van. Om deze te reviseren is een investering van € 225.000 noodzakelijk. In 2024 is een rapportage opgesteld met de te verwachte kosten voor de komende jaren. Deze investering is in lijn met de benoemde kosten in deze rapportage.

- *Vervangen isoleren en plaatsen zonnepanelen dak de Verbinding*

Het gebouw de Verbinding heeft de gemeente Diemen sinds 2017. In 2028 moeten we de dakbedekking vervangen. Daarmee zal het gebouw een verduurzamingsslag ondergaan. Het dak zullen we isoleren en voorzien van met zonnepanelen. Dit werkt positief door in energiehuishouding en financiën. Om dit te realiseren is een investering van € 35.000 noodzakelijk.

- *Vervangen ketels en pompen naar hybride/elektr. de Schakel*

In lijn met de weg naar verduurzaming willen we gemeentelijke gebouwen van het gas af te krijgen. Om dit te realiseren worden de gasgestookte ketels en pompen in de Schakel vervangen. Voor dit werk is een investering van € 70.000 nodig.

- *Zonnepanelen, isoleren en overlagen dak sportkantine Sportlaan*

In 2028 moeten we het dak van de sportkantine aan de Sportlaan vervangen. Dan kijken we direct naar mogelijkheden om het gebouw aan de bovenzijde te verduurzamen. We willen extra isolatie aanbrengen en indien mogelijk ook zonnepanelen. Dat kan ook leiden tot energiebesparing. Om dit te realiseren is een investering van € 95.000 benodigd.

Aanpassingen investeringen:

Naam investering	Jaar		Investeringbudget	
	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Nieuw zwembad	2025	2027	7.260.000	27.500.000
Diverse duurzaamheidsoplossingen en vervangen LBK de Schakel	2026	2028	60.000	85.000

- *Nieuw zwembad*

Voor de toelichting hierop verwijzen we u naar de tekst bij de nieuwe ontwikkelingen.

- *Diverse duurzaamheidsoplossingen en vervangen LBK de Schakel*

Voor een toelichting verwijzen we naar Programma Leefomgeving - aanpassing investeringen. Hierin is een uitgebreide toelichting voor wijzigingen met betrekking tot het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgenomen.

Wat gaat het kosten?

Vrije tijd	2025	2026	2027	2028
Nieuwe ontwikkeling				
Duran Sportcentrum en Zwembad (€ 27,5 mln)	-	-	-	-
Incidenteel budget De Omval	-100	-75	-	-
- Via Algemene Reserve	100	75		
Structurele verhoging subsidie De Omval	-60	-60	-60	-60
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-60**	**-60**	**-60**	**-60**
Afschrijvingslasten investeringen				
Nieuwe zwembad	-	-	-	-1.115
Totaal afschrijvingslasten investeringen	**-**	**-**	**-**	**-1.115**
Eindtotaal	**-60**	**-60**	**-60**	**-1.175**

Onderwijs

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse en M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag

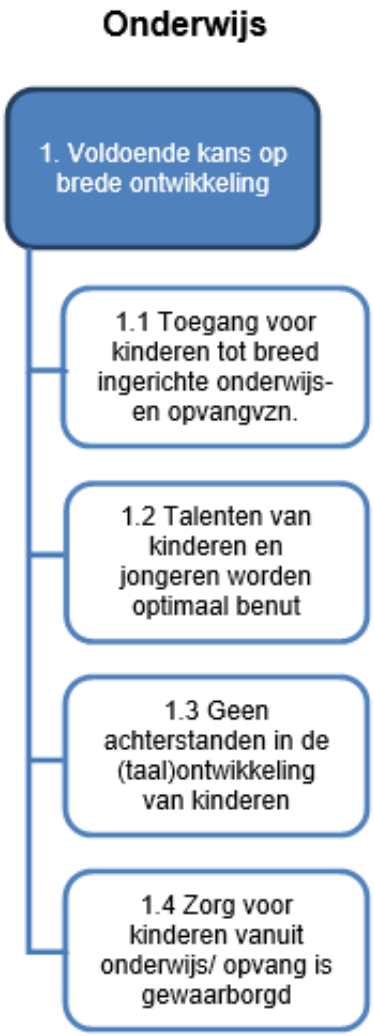

Nieuwe ontwikkelingen

Middelbare school
In het coalitieprogramma hebben we beloofd ons te blijven inzetten voor de ontwikkeling van een brede middelbare school, passend bij het karakter van Diemen en de behoeften van Diemense leerlingen. De gemeente is aan de slag met het uitwerken van deze ambitie in samenhang met de ambitie voor een zwembad.
In de Programmabegroting 2024 en in eerdere begrotingen hebben we op basis van inschattingen uit 2018 in het meerjarenperspectief rekening gehouden met kapitaallasten voor de renovatie van het zwembad (€ 7,26 miljoen) en de realisatie van een middelbare school (€ 12,3 miljoen). Deze inschattingen zijn sterk verouderd en bieden geen realistisch perspectief op de kosten voor een nieuw of gerenoveerd zwembad en/of een middelbare school. Voor toekomstige besluitvorming over bovengenoemde voorzieningen is het van belang om een meer realistisch uitgangspunt te verwerken in deze Kadernota 2025.

Voor zowel het zwembad als de middelbare school zijn de investeringsramingen door gespecialiseerde bureaus geactualiseerd op basis van het prijspeil 2023. Deze ramingen liggen fors hoger dan de bedragen die tot nu toe zijn opgenomen in de begroting van de gemeente. Voor de gevolgen voor het zwembad wordt verwezen naar de programma Vrije Tijd.

Voor de bouw van een middelbare school hebben we nu € 25 miljoen als investeringsbudget in de begroting opgenomen. Dit is gebaseerd op kengetallen in de huidige bouwmarkt en gaat uit van een school van 5.500 m2 BVO inclusief sportvoorziening met 800 leerlingen.

Dit bedrag geeft een realistischer beeld, maar niet definitief is. De kaders ontbreken nog gedeeltelijk, bijkomende kosten zijn nog niet meegenomen (o.a. bouw- en woonrijp maken, tijdelijke voorzieningen), bouwkosten kennen nog steeds een stijgende lijn en rentepercentages fluctueren. De verwachting is echter dat de daadwerkelijke kosten eerder stijgen dan dalen. Bovenbenoemd bedrag is dus niet definitief, maar wel meer realistischer dan het bedrag dat tot nu toe in het meerjarenperspectief stond.

Voor voortgezet onderwijs krijgt een gemeente per leerling een extra uitkering uit het Gemeentefonds. Voor een school van 800 leerlingen is er per jaar een bijdrage van maximaal € 400.000 te verwachten. Dit is een niet-geoormerkte bijdrage. Het bedrag wordt uitgekeerd op basis van het daadwerkelijk aantal leerlingen. In geval er een voortgezet onderwijs school wordt gestart, is de verwachting dat het acht jaar duurt voordat deze de maximale bezetting van 800 leerlingen heeft bereikt en dit bedrag wordt ontvangen.

In deze kadernota gaan we ervan uit dat we de investering activeren in het laatste jaar van de meerjarenplanning van deze kadernota, in 2028. In geval er een keuze wordt gemaakt voor een middelbare school, verwachten we dat deze er pas rond 2032 is.

Onderwijshuisvesting
Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs
De ontwikkeling van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) kent een langere doorlooptijd dan eerder gepland. Dat komt onder andere doordat we aannvullend onderzoek doen naar de conditie van onze schoolgebouwen. Adviesbureau M3V heeft voor alle schoolgebouwen conditiescores opgesteld om de huisvestingsopgave van de gemeente binnen de voorgenomen looptijd van het IHP in beeld te brengen. Naar verwachting zal binnen de looptijd van het IHP ten minste één schoolgebouw in aanmerking komen voor nieuwbouw en/of renovatie. De kosten voor deze huisvestingsopgave zijn afhankelijk van de dan geldende normbedragen voor onderwijshuisvesting uit de Verordening voorzieningen onderwijs.

Advisering complexe vraagstukken onderwijshuisvesting
De gemeente heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in haar schoolgebouwen. De ontwikkeling van moderne brede scholen, de verwachte groei van de leerlingaantallen en het actualiseren van het Integraal Huisvestingsplan maken dat het steeds vaker noodzakelijk is om specialistische expertise in te schakelen om de gemeente te ondersteunen bij complexe onderwijshuisvestingsvraagstukken. Hierbij valt te denken aan de verdeling van verantwoordelijkheden voor instandhouding van schoolgebouwen, verhuur en medegebruik, aansprakelijkheid, samenwerking in brede scholen, capaciteit en ruimtegebruik. Naar verwachting is € 25.000 benodigd om in deze advieskosten te kunnen voorzien.

Risico's

Wet van school naar duurzaam werk
Het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk is ter advisering aangeboden aan de Raad van State. Met dit voorstel wil de regering jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning geven richting economische zelfstandigheid. Dit gebeurt met vier samenhangende maatregelen:
1. Mbo-instellingen bieden aanvullende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomering of het verlaten van de school in het beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs;
2. de leeftijd van de doelgroep van het Doorstroompunt (voorheen RMC) wordt verhoogd van tot 23 jaar naar tot 27 jaar;
3. gemeenten krijgen in de Participatiewet een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk;
4. het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen gemeenten (team Sociale Zaken), het Doorstroompunt (team Leerrecht) en het onderwijs op casusniveau en bij een regionaal programma.

De beoogde inwerkingtreding van de wet is augustus 2025. Vanuit de ministeries van OCW en SZW komen extra middelen beschikbaar voor de uitvoering van de wet. De verdeelsleutel op gemeentelijk niveau is nog niet bekend. In 2024 wordt in Diemen gewerkt aan de voorbereiding op de uitbreiding van de wettelijke taken.

Aanpassingen investeringen

Nieuwe investeringen:

Naam investering	Jaar	Investerings-budget
Vervangen LBK en ketels gymzaal Schoolstraat	2026	180.000
Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas Pr. Marijkeschool	2027	150.000

- *Vervangen LBK en ketels gymzaal Schoolstraat*

De luchtbehandelingskast en ketels zijn in 2026 aan het eind van hun levenscyclus. Met het vervangen bereiken we in beide gevallen verduurzaming, waarbij de gasgestookte ketels worden vervangen voor een alternatieve bron. Voor deze werkzaamheden is een investering van € 180.000 noodzakelijk.

- *Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas Prinses Marijkeschool*

De kozijnen van voormalig Prinses Marijkeschool zijn aan het eind van hun levenscyclus. Her en der ontstaan gebreken, dus vervanging is noodzakelijk. Daarbij is het een mooi moment om te verduurzamen. Door nieuwe kozijnen inclusief glas te plaatsen kunnen we een betere duurzaamheidsklasse en bijbehorende isolatiewaarden toepassen. Dit geeft een aanzienlijke verbetering en levert energie- en kostenbesparing op. Om dit te realiseren is een investering van € 150.000 nodig.

Gewijzigde investeringen:

	Jaar		Investeringbudget	
Naam investering	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Nieuwbouw Middelbare School	2025	2027	12.350.000	25.000.000
Bouw Basisschool	2025	2027	6.000.000	6.000.000
Isoleren gymzaal Schoolstraat	2024	2025	16.000	19.000
Aanbrengen gevel/vloer isolatie gymzaal Diemen Noord	2024	2026	80.000	95.000

- *Nieuwbouw Middelbare School*

Voor de toelichting hierop verwijzen we u naar de tekst bij de nieuwe ontwikkelingen.

- *Bouw Basisschool*

Gemeenten hebben een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. We hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in de ontwikkeling en nieuwbouw van verschillende brede scholen in het basisonderwijs. Naar verwachting komt de komende jaren nog een aantal scholen in aanmerking voor nieuwbouw of renovatie. In 2024 ronden we de actualisering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) af. Hierin staat welke investeringen de gemeente de komende jaren moet doen voor de huisvesting van onze scholen.
Op basis van de normbedragen 2023 verwachten we ten minste € 6 miljoen nodig te hebben om invulling te geven aan deze wettelijke zorgplicht.

- *Isoleren gymzaal Schoolstraat*

Voor een toelichting verwijzen we naar Programma Leefomgeving - aanpassing investeringen. Hierin is een uitgebreide toelichting voor wijzigingen met betrekking tot het Meerjaren Onderhousplan (MJOP) opgenomen.

- *Aanbrengen gevel/vloer isolatie gymzaal Diemen Noord*

Voor een toelichting verwijzen we naar Programma Leefomgeving - aanpassing investeringen. Hierin is een uitgebreide toelichting voor wijzigingen met betrekking tot het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgenomen.

Wat gaat het kosten?

Onderwijs	2025	2026	2027	2028
Nieuwe ontwikkeling				
Middelbare School (€ 25,0 mln)	-	-	-	-
Onderwijshuisvesting	-25	-	-	-
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-25**	**-**	**-**	**-**
Risico				
Wet Van School naar Duurzaam Werk	PM	PM	PM	PM
Totaal Risico	**-**	**-**	**-**	**-**
Afschrijvingslasten investeringen				
Nieuwbouw Middelbare School	-	-	-	-695
Bouw basisschool	-	-	-	-330
Totaal afschrijvingslasten investeringen	**-**	**-**	**-**	**-1.025**
Eindtotaal	**-25**	**-**	**-**	**-1.025**

Gebiedsontwikkeling

Portefeuillehouder: H. Prins en M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag

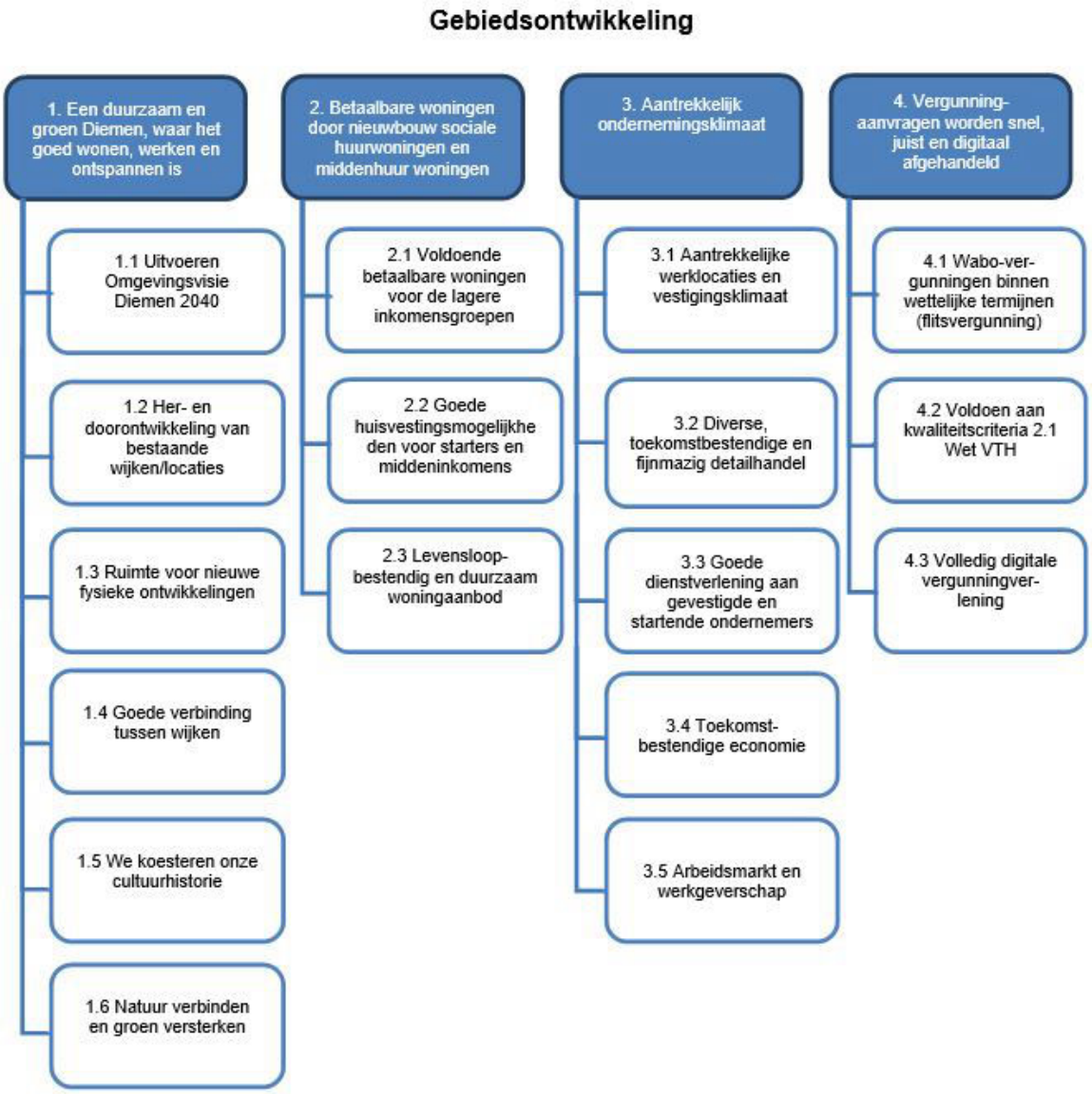

Aanpassing indicatoren

Op advies van de auditcommissie zijn we gestart met de aanpassing van de prestatie-indicatoren. De eerste workshops met raadsleden en beleidsambtenaren zijn geweest. De resultaten voor de aanpassing van de indicatoren staan hieronder opgenomen en verwerken we in de begroting 2025.

Doelen/subdoelen	Indicator was:	Indicator wordt:

Subdoel 4.3	Indicator	Indicator
Volledig digitale vergunningverlening	4.3 Wabo-aanvragen dat digitaal wordt ingediend (inclusief APV en drank & horeca)	4.3 Vervallen

Autonome ontwikkelingen

Nieuwe landelijke wetgeving en consequenties voor de gemeente Diemen
Het wetsvoorstel Betaalbare huur wordt hoogstwaarschijnlijk aangenomen en zal waarschijnlijk per 1 juli 2024 ingaan. De wet zorgt dat verhuurders een huur vragen die past bij de kwaliteit van de woning. Zo regelt de wet dat het gemoderniseerde woningwaarderingsstelsel (WWS) gaat gelden voor middenhuurwoningen tot en met 186 punten. Ook krijgen huurders van de wet betere huurbescherming. Gemeenten moeten ingrijpen als verhuurders te veel huur vragen. Dit vereist capaciteit.

Het wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting (Wvrv) ligt bij de Tweede Kamer. Deze wet heeft als doel het juridisch instrumentarium van gemeenten, provincies en het Rijk op het gebied van volkshuisvesting te versterken. De actuele opgave is groot en er is gecoördineerde en sturende inspanning van alle overheden nodig. Het voorstel bevat wijzigingen in verschillende wetten, zoals de Omgevingswet, Woningwet, Huisvestingswet 2014 en Wet Maatschappelijke ondersteuning 2015. Deze wijzigingen kunnen betekenen dat we de sturingsinstrumenten van de gemeente moeten aanpassen. We verwachten wetswijzigingen waarbij de Woonvisie in 2026 op moet gaan in een volkshuisvestelijk programma (dit programma bevat ook een lokale woonzorgvisie). Al deze wetswijzigingen moeten vervolgens ook weer verankerd worden in onze verordeningen en beleidsregels. Dit brengt onder andere aanpassingen in de huisvestingsverordening, het omgevingsplan en de beleidsregels woonruimteverdeling en urgentie met zich mee.

Dit alles heeft impact op de ambtelijke capaciteit van de gemeente. De gemeente heeft behoefte aan meer (juridische) kennis en capaciteit. Het capaciteitsvraagstuk drukt met name op de teams Vergunningen, Handhaving, Ruimtelijk Beleid en Beleid Samenleving. Hoeveel exact is nog onduidelijk, maar de verwachting is dat we voor het inschakelen van extern advies en begeleiding incidenteel € 50.000 nodig hebben.

Nieuwe ontwikkelingen

Woonvisie Diemen 2024

De Woonvisie Diemen wordt in 2024 vastgesteld. De visie heeft als doel om richting te geven aan het woningbouwprogramma en het gebruik van woonruimte en om ons volkshuisvestelijk beleid te formuleren. Hiermee wordt de Woonvisie een richtinggevend stuk over het woonbeleid van de komende vijf jaar. De Woonvisie is gedeeltelijk een voortzetting van de vorige visie en gedeeltelijk een introductie op nieuwe onderwerpen op het gebied van wonen zoals de woningbouwopgave, huisvesting van starters, senioren en aandachtsgroepen, aandacht voor de bestaande woningvoorraad en verduurzaming van woningen.

We stellen op basis van de Woonvisie een uitvoeringsprogramma op. Dat levert een aantal maatregelen op die financiële consequenties met zich mee kunnen brengen. Hier zal het gaan om taken die inzet en budget vereisen zoals bijvoorbeeld het in kaart brengen van en eventueel prestatieafspraken maken met particuliere verhuurders. Dit zal landen in de Programmabegroting 2025.

Opstellen Omgevingsplan

In 2024 zijn we begonnen met het opbouwen van het Diemense Omgevingsplan. Dit is een verplicht onderdeel van de Omgevingswet voor alle gemeenten. Het Omgevingsplan vervangt de voormalige bestemmingsplannen en de verordeningen die over de fysieke leefomgeving gaan. Hiervoor heeft de gemeente tot 2032 de tijd.

Voor opstelling van dit plan is ondersteuning nodig van externe bureaus. Ambtelijk is er niet voldoende capaciteit en kennis om dit uit te voeren. Deze ondersteuning betreft het schrijven van de regels, het intekenen van contouren voor de werkingsgebieden en het adviseren en ondersteunen op inhoudelijk, strategische, projectmatig en besluitvormend gebied. Voor 2025 schatten we de kosten voor het inhuren van deze bureaus op € 130.000 incidenteel.

Voor het opstellen van het Omgevingsplan Diemen is er de aankomende jaren incidenteel extra inzet nodig om het ruimtelijk beleid van Diemen goed in het Omgevingsplan te laten landen. Naar verwachting bedragen de kosten hiervoor in de periode 2025 tot 2030 € 100.000 per jaar. Vooralsnog zijn de huidige rijksmiddelen die we ontvangen niet toereikend. Wellicht komen in de toekomst nog extra middelen beschikbaar. Voor 2025 tot en met 2027 kan een deel van het budget worden gedekt door de vergoeding vanuit het Rijk voor de implementatie van de Omgevingswet.

Onderwerp	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Strategische ondersteuning + opstellen Casco & handdoek Omgevingsplan (OP)	10.000	-	-	-	-	-
Opstellen eerste deel OP - Diemen Noord	65.000	-	-	-	-	-
Analyseren en adviseren regels Bruidsschat OP	-	-	-	-	-	-
Opstellen tweede deel OP - Diemen Zuid & Plantage de Sniep	55.000	55.000	-	-	-	-
Opstellen derde deel OP - Diemen Centrum & Buitengebied	-	-	55.000	40.000	-	-
Opstellen vierde deel OP - Holland Park & Bergwijkpark	-	-	-	40.000	40.000	-
Opstellen vijfde deel OP - Bedrijventerrein	-	-	-	-	40.000	40.000
Extra inhuur milieu	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Extra inhuur RO (transitie OP)	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal	230.000	155.000	155.000	180.000	180.000	140.000
Dekking implementatiebudget bijdrage RIJK	**169.000**	**116.500**	**131.262**	**-**	**-**	**-**
Benodigd budget incidenteel	**61.000**	**38.500**	**23.737**	**180.000**	**180.000**	**140.000**

Risico's

Meldpunt op basis van de Wet goed verhuurderschap
Op 1 januari 2024 is het gemeentelijke meldpunt problemen met verhuurders gestart. Dit meldpunt is ingesteld op basis van de Wet goed verhuurderschap. Huurders kunnen er klachten over hun verhuurder melden. De meldingen kunnen informerend zijn of klachten. De gemeenten moeten klachten opvolgen en als blijkt dat er een overtreding van de wet heeft plaatsgevonden moet de gemeente handhaven. Voor het behandelen van de klachten en de handhaving is personele capaciteit nodig. Deels vergoedt het Rijk de kosten daarvoor. De verwachting is dat het aantal meldingen zal toenemen nadat de Wet Betaalbare huur is aangenomen. Een belangrijke rol is weggelegd voor de teams Handhaving en OOV. Financiële consequenties zijn nog niet bekend.

Wat gaat het kosten?

Gebiedsontwikkeling	2025	2026	2027	2028
Autonome ontwikkeling				
Nieuwe landelijke wetgeving en consequenties voor de gemeente Diemen	-50	-	-	-
Totaal Autonome ontwikkeling	**-50**	**-**	**-**	**-**
Nieuwe ontwikkeling				
Woonvisie Diemen 2024	-	-	-	-
Opstellen Omgevingsplan	-60	-40	-25	-180
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-60**	**-40**	**-25**	**-180**
Risico				
Meldpunt op basis van wet Goed Verhuurderschap	PM	PM	PM	PM
Totaal Risico	**-**	**-**	**-**	**-**
Eindtotaal	**-110**	**-40**	**-25**	**-180**

Leefomgeving en klimaat

Portefeuillehouder: M. van den Berg

Doelstellingen in één oogopslag

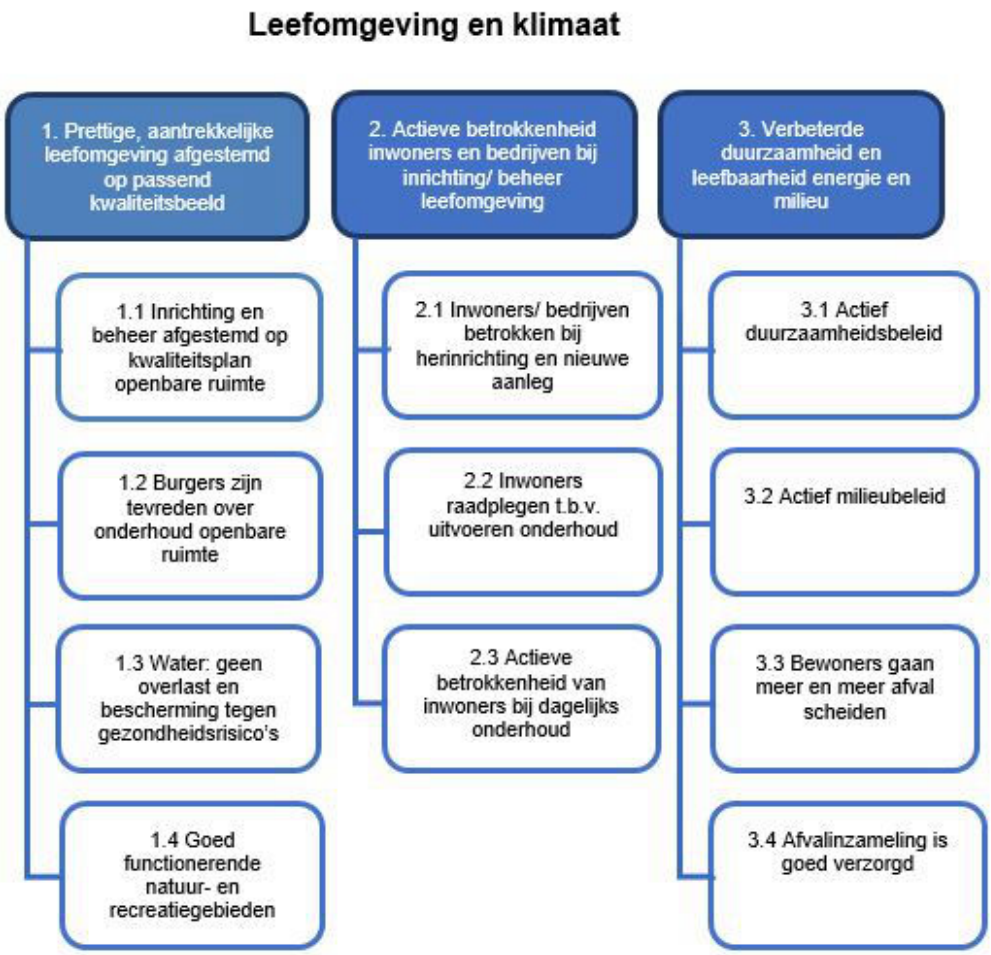

Nieuwe ontwikkelingen

Programma duurzaamheid
In de afgelopen kabinetsperiode vonden uitkeringen voor de uitvoering van Klimaatbeleid plaats via een grote hoeveelheid Specifieke Uitkeringen (SPUK's) met gedefinieerde bestedingsdoelen, termijnen en rapportageverplichtingen. Dit betekent dat er weinig vrijheid is bij de besteding van de toegekende klimaatbudgetten en de programmering van klimaatbeleid. Diverse SPUK's lopen door in 2025 en verder.

In 2025 gaan we de duurzaamheidsagenda evalueren. Vervolgens zullen we in samenwerking met de gemeenteraad en de samenleving werken aan een nieuwe uitvoeringsagenda voor de periode 2026 – 2030.
Andere nieuwe activiteiten in 2025 vanuit het duurzaamheidsprogramma zijn:
- Opstellen van een soortenmanagementplan en aanleg alternatieve verblijven voor vleermuizen[2].
- Opzetten en beheren van een klantvolgsysteem voor de wijkgerichte aanpak om van het aardgas af te gaan (uitvoering van de transitievisie warmte).

Hierop komen we bij de Programmabegroting 2025 terug.

Voorziening voor realiseren faunavoorzieningen
Vanuit het uitvoeringsprogramma Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022-2030 willen we faunatunnels, keienpassages en andere voorzieningen realiseren. Deze hebben we tot op heden in reguliere (grote) onderhoudsprojecten ingepast. Financieel is dat niet langer haalbaar.

Om faunavoorzieningen te kunnen blijven aanleggen is extra budget nodig. Idealiter zouden we de dotatie aan de onderhoudsvoorzieningen willen verhogen. Faunavoorzieningen zijn niet standaard opgenomen in het onderhoudsplan. Bij het opstellen van een projectplan onderzoeken we of faunavoorzieningen nodig zijn en ingepast kunnen worden. Het benodigd budget per jaar verschilt. Inschatting is dat de kosten gemiddeld € 20.000 per jaar bedragen. Voorstel is dit budget structureel op te nemen.

[2] De Raad van State heeft uitspraak gedaan over voldoende ecologisch onderzoek bij isolatie van dak en spouwmuur van woningen. Om isolatie van woningen en gebouwen mogelijk te blijven maken moeten gemeenten een soortenmanagementplan opstellen en alternatieve verblijven voor vleermuizen gaan aanleggen.

Plaagdierbeheersing
Het voorkomen van overlast door plaagdieren is een gemeentelijke taak. Voor inwoners en bedrijven is de gemeente het eerste aanspreekpunt bij overlast is van knaagdieren en andere plaagdieren. Denk hierbij aan ratten, muizen en de Amerikaanse rivierkreeft.

De bestrijding van ongedierte in de openbare ruimte is een taak van team Wijkbeheer. Hiervoor is een aantal collega's opgeleid. Bestrijding in en om het huis of bedrijf is aan de eigenaar van het pand. Ongedierte houdt echter geen rekening met perceelsgrenzen. Nu we merken dat de overlast van plaagdieren toeneemt, is het de wens om ongediertebeheersing integraler aan te pakken.

Deze integrale aanpak bestaat uit het monitoren van plaagdieroverlast, het informeren van bewoners, in gesprek gaan met woningeigenaren en woningbouwverenigingen en het nemen van preventieve maatregelen. Uitgangspunt is preventie, maar als dit niet voldoende werkt, hoort ook bestrijding bij de integrale aanpak. We werken nauw samen met het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD).

De integrale aanpak vraagt meer dan voorheen continue inspanning die moet worden aangestuurd door een nieuw aan te stellen adviseur plaagdierbeheersing. Hiervoor willen we een adviseur toevoegen aan team Wijkbeheer (€ 80.000). Deze adviseur kan zich effectiever en volledig richten op het plaagdierbeheersing en en niet in een combi-functie..

Naast deze functie is ook een budget van € 10.000 nodig voor het inzetten van middelen op het gebied van bestrijding, informatie en kennisontwikkeling.

Risico's

Lachgascilinders
Sinds 1 januari 2023 valt lachgas onder de Opiumwet. Het gebruik en afdanken van lachgascilinders is dus verboden. Daarmee verviel ook het systeem van statiegeld op de cilinders waar het gas in verpakt zit. De praktijk is nu dat de cilinders worden gedumpt in de openbare ruimte en/of in huishoudelijk afvalcontainers. Dat kan ontploffingen in vuilniswagens en afvalverbrandingsinstallaties opleveren en dus grote schade en serieuze veiligheidsrisico’s veroorzaken.

Het AfvalEnergieBedrijf (AEB) is daarom gestopt met het rechtstreeks accepteren van Diemens restafval. We moeten het restafval nu eerst laten fijnmalen voordat we het kunnen aanbieden bij het AEB. Dat kost extra geld. Vooralsnog wordt geraamd dat de meerkosten € 80 per ton bedragen. Uitgaande van 6.100 ton restafval zouden de extra kosten daarmee op € 488.000 uit kunnen komen. Wanneer er meer duidelijkheid is over oplossingen en kosten, komen we daarop terug.

Onderzoek invoering milieuzones
In het coalitieakkoord 2022-2026 en in het decentraal uitvoeringsplan voor het Schone Luchtakkoord is opgenomen dat we onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor het invoeren van milieuzones in Diemen voor autoverkeer en/of vrachtverkeer. Dit onderwerp is ook opgenomen in het ontwerp Actieplan Geluid. Daarbij willen we aansluiten op de ervaringen die hiermee worden opgedaan in Amsterdam en andere gemeenten. In 2025 pakken we dit onderzoek op. Wij willen dan ook opnieuw kijken naar de mogelijkheid van een milieuzone voor brom- en snorfietsen. Op basis van het onderzoek willen we bepalen welke milieuzones in Diemen worden ingevoerd en welke kosten zijn verbonden aan de invoering en handhaving.

Beheer Diemerbos
Het fonds waaruit het beheer in het Diemerbos nu betaald wordt, zal binnen een aantal jaren leeg raken. Met diverse partijen verkennen we de mogelijkheden om tot een structurele oplossing voor het beheertekort van het Diemerbos te komen. Dit heeft nog niet tot concrete afspraken geleid. In de begroting hebben we structureel al € 58.000 opgenomen als garantstelling voor het beheer voor het Diemerbos. Die bijdrage effecueren we overigens pas als ook de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland hun bijdrage leveren. Afhankelijk van welke partijen meefinancieren en hoeveel partijen bijdragen kan de bijdrage van Diemen oplopen tot een veelvoud van wat we nu opgenomen hebben. Gezien de zorgen over de financiering van het beheer van het Diemerbos vanaf 2026, zullen wij u in 2025 uitgebreider informeren voorafgaand aan het opstellen van de Kadernota 2026.

Nieuwe condoleanceruimte Rustoord
Sinds 2010 is de gemeente eigenaar van begraafplaats Rustoord. De gedateerde condoleanceruimte is aan vervanging toe. Ook is het gebouw eigenlijk iets te klein voor de functie. Komend jaar is een goed moment om de condoleanceruimte te vervangen. Dit komt door de ontwikkelingen op het naastliggende terrein, waar Hof van Saan wordt ontwikkeld tot woonwijk. Dit betekent dat er komende jaren sloop- en bouwactiviteiten plaatsvinden, die we kunnen combineren met de werkzaamheden voor een nieuwe condoleanceruimte. We gebruiken de komende maanden om het plan verder uit te werken.

Monitoren autoverkeer en geluidbelasting gemeentelijke wegen
Op grond van de Omgevingswet moeten gemeenten de ontwikkeling van het autoverkeer op de gemeentelijke wegen gaan monitoren. Bij een toename van het autoverkeer moeten gemeenten dan onderzoeken of geluidmaatregelen noodzakelijk zijn voor geluidgevoelige functies zoals woningen. We moeten dus verkeersgegevens gaan verzamelen en ook kenmerken van het wegennet en lokale spoorwegen. De precieze invoeringsdatum is nog niet bekend. In 2025 starten we de voorbereiding van de monitoring. Hierbij is externe ondersteuning noodzakelijk. De kosten van de voorbereiding en uitvoering in de jaren daarna zijn nu nog niet bekend.

Aanpassingen investeringen

Nieuwe investeringen:

Naam investering	Jaar	Investerings-budget
PVC riolering Achterplein Gemeentehuis	2027	133.000
PVC riolering Diemerdreef	2027	1.123.000
PVC riolering Julianaplantsoen	2026	696.000
PVC riolering Kruidenhof	2026	2.066.000
PVC riolering Polderland	2028	1.747.000
PVC riolering Sportplein Biesbosch	2027	150.000
PVC riolering Stammerdijk	2025	100.000
PVC riolering Verrijn Stuart	2028	2.727.000
LED verlichting openbare buitenruimte	2025	70.000

- *LED-verlichting openbare buitenruimte*

Vanaf 2013 is de gemeente Diemen bezig met het terugdringen van het energieverbruik van de openbare buitenverlichting. Dit doen we door conventionele verlichting te vervangen door duurzame LED-verlichting. De ambitie is om in 2030 alle conventionele verlichting te hebben vervangen voor LED-verlichting. In het Programma Groot Onderhoud is de vervanging van conventionele verlichting naar duurzame LED-verlichting opgenomen voor de gebieden die op de planning staan tot 2030. Voor de gebieden die pas na 2030 op de planning voor groot onderhoud staan, stellen we voor om de vervanging naar duurzame LED-verlichting naar voren te halen en hiervoor de komende 5 jaar € 70.000 per jaar te reserveren als investering.

Aanpassing investeringen:

	Jaar		Investeringsbudget	
Naam investering	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Aanpassen E-installatie en LED verlichting begraafplaats Rustoord	2024	2025	18.000	22.000
Gevel isoleren kapel begraafplaats Rustoord	2024	2025	10.000	12.000
Vervangen onderheid riool Hoofdassen	2024	2026	500.000	500.000
PVC riolering Buitenlust	2026	2026	390.000	1.149.000
PVC riolering Hoofdassen	2023	2026	40.000	244.000
PVC riolering Flats Rode Kruislaan	2025	2026	340.000	276.000
PVC riolering Akkerland	2025	2026	1.200.000	2.178.000
PVC riolering Bergwijkpark zuid	2025	2025	880.000	1.164.000
Verlagen waterpeil Oosterringvaart	2023	2025	800.000	800.000

Toelichting aanpassingen:

Voor het onderhoud van gemeentelijke gebouwen wordt momenteel het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) 2024-2033 opgesteld. Hierin zetten we diverse werken (Investeringen en werken vanuit de Voorziening) opnieuw in de tijd uit. Door corona, krapte op de arbeidsmarkt, het proces van de Huisvestingsvisie gemeentehuis en langdurig ziek personeel is dit noodzakelijk. Daarnaast zijn er diverse extra werken bij gekomen die niet vooraf waren voorzien. Daardoor konden we sommig werk nog niet uitvoeren of hebben we werk uitgesteld.

Met het geactualiseerde MJOP is het plan weer up to date en is het weer een reële weergave van uit te voeren werken. In het MJOP 2024-2033 is het rapport over de toekomst van het Duran-zwembad en het in stand houden van het huidige gebouw meegenomen. Daarnaast zijn de afgelopen jaren de prijzen explosief gestegen. Alle werken zijn daardoor in prijs opgewaardeerd met circa 20% vanaf 2025 om een reëlere afspiegeling te krijgen in de prijzen voor de werken.

De gewijzigde budgetten, gewijzigde jaartallen en nieuwe werken zijn opgenomen in de Kadernota 2025. Zo is dit afgestemd met het Meerjaren Onderhoudsplan 2024-2033, dat later in dit jaar ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

- *Vervangen onderheid riool Hoofdassen*

De reconstructie van de Hoofdassen wordt uitgevoerd in 2026. Het vervangen van de onderheide riolering is onderdeel van die reconstructie en daarmee eveneens doorgeschoven naar 2026.

- *PVC riolering Buitenlust*

Het vervangen van de PVC riolering was tot nu toe verdeeld over twee investeringen: riolering Ouddiemerlaan (€ 420.000) en riolering Buitenlust (€ 390.000). De investeringen worden samengevoegd, waardoor de investering voor de Ouddiemerlaan komt te vervallen. De investering PVC riolering Buitenlust is herijkt in het licht van het in april 2024 door de raad aangenomen Programma Klimaatadaptatie 2024-2028.

- *PVC riolering Hoofdassen*

De omvang van de rioolvervang is groter dan eerder ingeschat. De investering is herijkt aan de hand van het Programma Klimaatdapatatie.

- *PVC riolering flats Rode Kruislaan*

De hoeveelheid te vervangen riolering en de kosten zijn herijkt aan de hand van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028.

- *PVC riolering Akkerland*

De periode van uitvoering en de kosten zijn herijkt aan de hand van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028.

- *PVC riolering Berwijkpark zuid*

De hoogte van de investering is herijkt aan de hand van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028.

- *Verlagen waterpeil Oosterringvaart*

De voorbereiding van de werkzaamheden neemt meer tijd in beslag dan eerder ingeschat. De grotere complexiteit en de afstemming met bewoners zijn daar de belangrijkste redenen voor. De uitvoering vindt naar verwachting plaats in 2025.

Wat gaat het kosten?

Leefomgeving en klimaat	2025	2026	2027	2028
Nieuwe ontwikkeling				
Programma duurzaamheid	-	-	-	-
Voorziening voor realiseren faunavoorzieningen	-20	-20	-20	-20
Plaagdierbeheersing	-90	-90	-90	-90
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-110**	**-110**	**-110**	**-110**
Risico				
Lachgascilinders	PM	PM	PM	PM
Onderzoek invoering mileuzones	PM	PM	PM	PM
Beheer Diemerbos	PM	PM	PM	PM
Nieuwe condoleanceruimte Rustoord (€ PM)	PM	PM	PM	PM
Monitoren autoverkeer en geluidsbelasting gemeentelijke wegen	PM	PM	PM	PM
Totaal Risico	**-**	**-**	**-**	**-**
Eindtotaal	**-110**	**-200**	**-443**	**-513**

Verkeer

Portefeuillehouder: H. Prins

Doelstellingen in één oogopslag

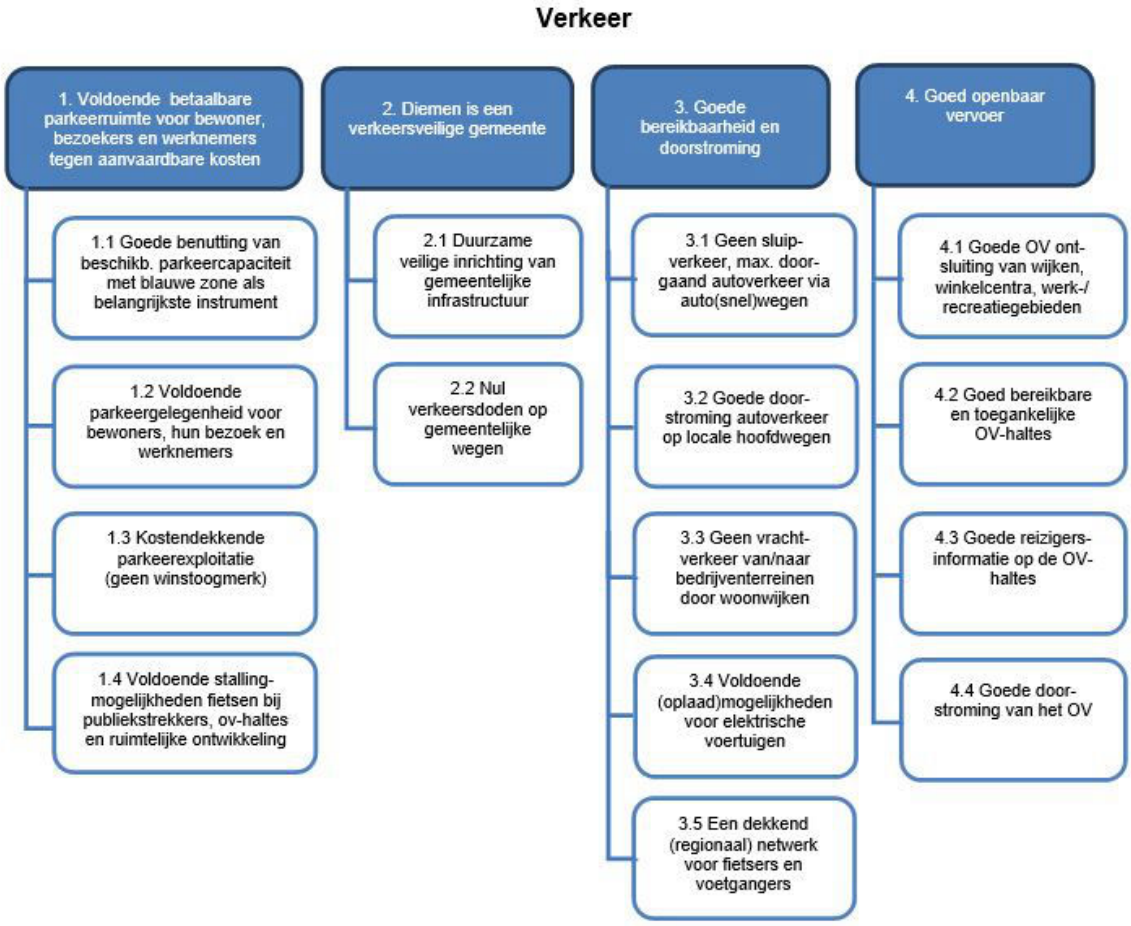

Nieuwe ontwikkelingen

Lobby OV voorzieningen

Diemen is goed bereikbaar met het openbaar vervoer en we vinden het belangrijk dat dit zo blijft. Voor onze bewoners maar ook voor onze bedrijventerreinen. Het grootste deel van het openbaar vervoer in Diemen (metro, tram en bus) verzorgt het GVB met als opdrachtgever de Vervoerregio Amsterdam. Wij volgen de ontwikkelingen nauwgezet en zullen op de passende momenten de Diemense belangen inbrengen, zoals bij de jaarlijkse vervoerplannen van het GVB en het nieuwe Programma van Eisen voor de OV-concessie Amsterdam. Hetzelfde geldt voor de bediening van de NS-stations in Diemen en de jaarlijkse voorstellen die de NS doet voor aanpassingen in de dienstregeling. Via de Vervoerregio en ook de Metropoolregio Amsterdam zullen wij opkomen voor een goede bediening van de NS-stations Diemen en Diemen-Zuid.

Risico's

Mobiliteitsvisie Diemen

We zijn gestart met het opstellen van een Mobiliteitsvisie. In deze visie leggen we de ambities en doelen op het gebied van mobiliteit vast en geven we een doorkijk naar 2040. Belangrijke thema’s zijn bereikbaarheid, duurzaamheid, groen, klimaatadaptatie, gezondheid en veiligheid. Om te komen tot onze Mobiliteitsvisie zullen we een gedegen participatieproces doorlopen, waarbij we inwoners, belanghebbenden en de gemeenteraad betrekken. De huidige planning is dat de gemeenteraad in het voorjaar van 2025 de Mobiliteitsvisie bespreekt. Welke maatregelen voortvloeien uit de Mobiliteitsvisie en welke kosten daaraan zijn verbonden, is nog niet bekend.

Wat gaat het kosten?

Verkeer	2025	2026	2027	2028
Nieuwe ontwikkeling				
Lobby OV voorzieningen	-	-	-	-
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-**	**-**	**-**	**-**
Risico				
Mobiliteitsvisie	PM	PM	PM	PM
Totaal Risico	**-**	**-**	**-**	**-**
Eindtotaal	**-**	**-**	**-**	**-**

Samen besturen

Portefeuillehouder: H. Prins, E. Boog en M. Van den Berg

Doelstellingen in één oogopslag

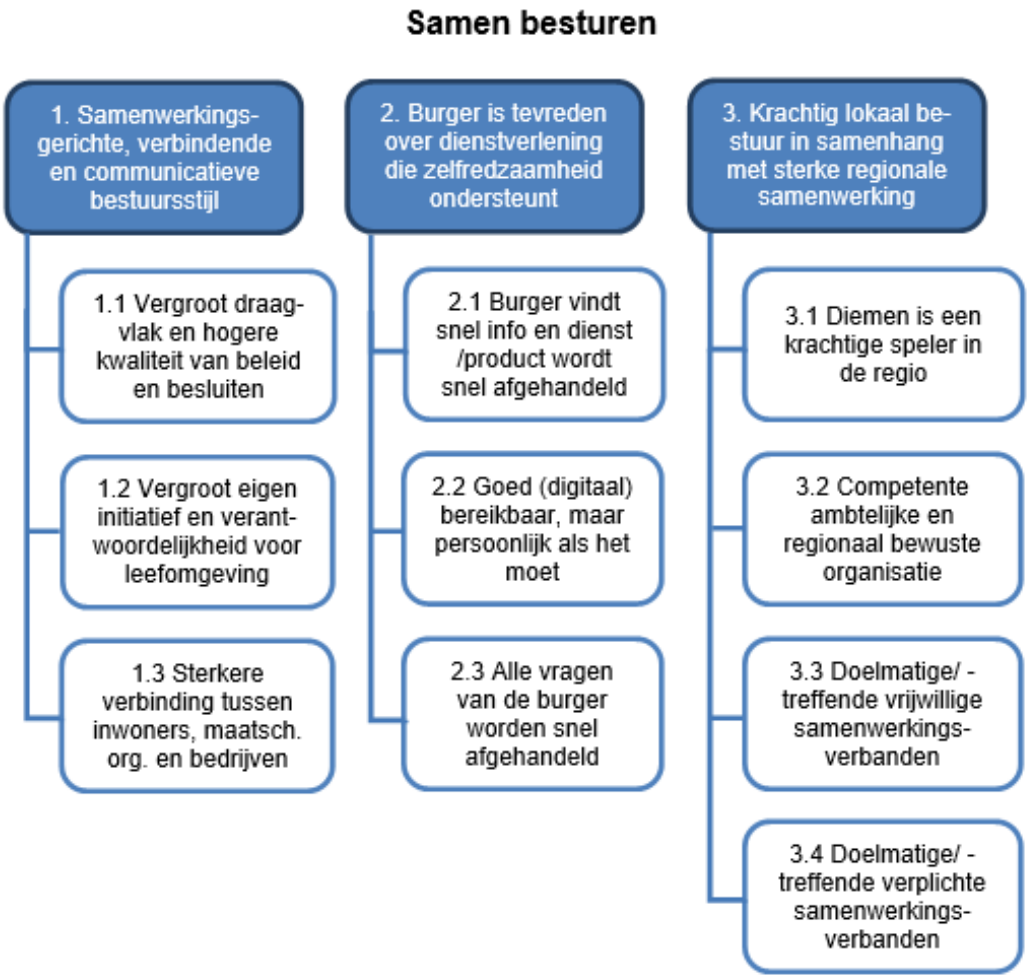

Nieuwe ontwikkelingen

Aanschaf OPENBurgerzaken
De gemeente Diemen gebruikt de applicatie iBurgerzaken voor alle burgerzaken-processen. OPENburgerzaken is een aanvulling op dit pakket. Hiermee is het mogelijk om geautomatiseerd gegevens tussen gemeenten, GGD en woningcorporaties uit te wisselen, informatie bij de Basisregistratie Kadaster te checken en veilig in te loggen voor Europeanen (eIDAS). Dat levert een betere basisregistratie personen (BRP) op, efficiëntere processen, betere dienstverlening voor inwoners en veilige uitwisseling van gegevens.
De kosten voor de implementatie bedragen € 7.000. De licentiekosten bedragen € 10.000 per jaar (€ 0,30 per inwoner).

Continue verbetering dienstverlening
Het eerder vastgestelde Kader voor Dienstverlening implementeren we door meerdere projecten. We maken daarvoor gebruik van incidenteel budget. Er zijn verbeteringen die structureel budget vereisen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de jaarlijkse toegankelijkheidaudits en verbeteringen aan onze websites, inwonerstevredenheidsmetingen en onderzoeken naar kwaliteit van dienstverlening, en verbetering van burgerzakengegevens. Wij stellen voor om hiervoor een jaarlijks budget van € 25.000 op te nemen.

Dienstverlening Duo+
Duo+ geeft de ontwikkelingen aan die op het gebied van bedrijfsvoering op ons af komen, maar ook ontwikkelingen die we vanuit de drie gemeenten willen oppakken. Iedere DUO-gemeente neemt deze ontwikkelingen op in de eigen kadernota. Tot op heden is dat een goed werkende systematiek. Nu de financiële middelen krapper worden, komt er enige spanning op het systeem te staan. Afhankelijk van de gemeentelijke financiële positie wordt er kritischer gekeken naar de aangedragen ontwikkelingen vanuit Duo+. Voor Duo+ is het belangrijk dat de dienstverlening aan de drie gemeenten zoveel mogelijk gelijk blijft. Wanneer één gemeente een ontwikkeling wél wil doorzetten en de andere gemeenten niet wordt het lastig. Meer dan voorgaande jaren zullen we hier vooraf overeenstemming over moeten bereiken met alle DUO-organisaties. Onderstaand de ontwikkelingen die Duo+ heeft aangedragen.

Personeel & Organisatie
Het aantrekken van nieuwe mensen is moeilijk binnen de huidige arbeidsmarkt. Op allerlei manieren proberen we personeel te werven. Ook willen we graag dat medewerkers langere tijd bij Diemen werkzaam blijven. Duo+ ondersteunt ons bij de invulling en uitvoering op deze onderwerpen. Hiervoor is structureel budget nodig voor personeel en incidenteel budget voor de inrichting van systemen en de uitvoering van eenmalige trajecten. Incidenteel is € 25.000 nodig en structureel € 25.000.

Informatisering & Automatisering
Voor schuldhulpverlening is een nieuwe applicatie aangeschaft. Om de data te kunnen ontsluiten voor datagestuurd werken is een extra rapportagemodule nodig. De rapportagemodule bestaat uit een aantal kant-en-klare dashboards waarmee we veel sneller dan nu in staat zijn om de gegevens voor een benchmark te vervaardigen. Dit helpt de beleidsmedewerkers inzicht te krijgen in het effect van het beleid voor schuldhulpverlening.

De Omgevingswet is ingevoerd sinds 1 januari 2024. Omdat hierdoor ook de processen wijzigen, leidt dit tot de aanschaf van nieuwe softwaresystemen. Bovendien willen we graag

dat de huidige applicaties elektronisch aanvragen (webformulieren) ondersteunen. In deze behoefte voorziet het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) niet.
Steeds meer spreekkamers vragen om hybride oplossingen voor overleg. Ook oude apparatuur moet vervangen worden voor modernere en vaak duurdere apparatuur. Dit zorgt voor extra kosten voor audiovisuele apparatuur.

Voor deze drie ontwikkelingen is structureel € 85.000 nodig.

Interne dienstverlening
Het aantal medewerkers bij de vier DUO-organisaties is behoorlijk gegroeid en daarmee ook het aantal meldingen bij de Servicedesk (Topdesk). Daarnaast maken we steeds meer voor verschillende soorten meldingen gebruik van deze applicatie. In 2024 kon dit nog deels bekostigd worden uit de stelpost groei. Dat gaat voor 2025 niet lukken. Ondanks diverse efficiencymaatregelen is voor de gewenste dienstverlening extra capaciteit nodig. Dat vraagt structureel € 35.000.

Staf
Duo+ heeft € 150.000 beschikbaar voor de inkoopfunctie. Hiervoor hebben we een eigen inkoopcoördinator/-adviseur in dienst en huren we in op maatschappelijk verantwoord inkopen, bijv. bij het maken van actieplannen en beleid. Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) is voor Diemen belangrijk. Daarom willen we deze taak steviger invullen en vragen we extra budget van € 20.000) structureel. De sturing op maatschappelijk verantwoord inkoop doet de gemeente via het eigen gemeentelijke MVOI-beleid. Dit gaat om de de kosten voor het opstellen en uitvoeren van het beleid en het monitoren van bijvoorbeeld de social return.

Viering Diemen 800 jaar
In 2026 bestaat Diemen 800 jaar. In het coalitieakkoord is afgesproken om dit jubileum nadrukkelijk te vieren met een programma voor en door alle inwoners van Diemen. Het is zo een investering in de gemeenschap. Belangrijkste doelgroepen zijn inwoners, organisaties en bedrijven van Diemen. We willen hen bewust maken van de lokale geschiedenis en streven naar een blijvend effect van de viering. Door het stimuleren van initiatieven willen we de onderlinge betrokkenheid en organisatiekracht in Diemen versterken. We stimuleren zo nieuwe evenementen en nieuwe, blijvende samenwerkingen tussen organisaties.
De organisatie van het jubileum wordt in handen gelegd van de nog op te richten Stichting Diemen 800. Het bestuur daarvan stuurt enkele betaalde krachten aan die de daadwerkelijke organisatie en communicatie op zich nemen. Het jubileum zal afgetrapt worden met een feestelijke opening op Diemens verjaardag op 29 maart 2026. Vervolgens start een programma waarvoor inwoners, organisaties en bedrijven worden uitgenodigd zelf projecten te lanceren. Een onafhankelijk fonds zorgt voor de financiering daarvan. In september 2026 vindt dan de feestelijke afsluiting plaats. In 2025 maken we al een begin met een organisatorische start van Diemen 800.

Het totaalbudget is in de Startnotitie indicatief begroot op € 1,2 miljoen. De gemeente Diemen wil van het totaalbudget maximaal € 877.500 voor haar rekening nemen. De Stichting Diemen 800 wordt gevraagd om het resterende bedrag te werven bij bedrijven, fondsen en andere overheden. Het fonds dat initiatieven uit de samenleving mogelijk moet maken, krijgt een omvang van € 400.000.

De gemeentelijke totaalbijdrage van € 877.500 is bedoeld voor het voorbereidingsjaar 2025 en het jubileumjaar samen. Dat bedrag brengen we ten laste van de Algemene Reserve.
In de 2e kwartaalbrief 2024 vroegen we € 95.000 voor 2024 aan.
In 2025 storten we € 305.000 in het fonds en in 2026 € 477.500.

Opleidingen en talentontwikkeling
De gemeentelijke organisatie is de afgelopen jaren gegroeid. We vinden het belangrijk om medewerkers op te leiden en te trainen om hun functie goed uit te oefenen. Het gaat hierbij enerzijds om verplichte trainingen en opleidingen. Anderzijds ook om opleidingen en trainingen die de medewerker verder laten ontwikkelen. We vinden dit belangrijk in het kader van duurzame inzetbaarheid van medewerkers en aantrekkelijk werkgeverschap.

In 2018 was het budget € 235.000. De jaren daarna hebben we dit niet verhoogd omdat het budget toereikend was. Dit budget is sinds 2021 niet meer toereikend. Vanuit de organisatieontwikkeling Diemen '22 was er in de jaren 2021 en 2022 tijdelijk extra budget beschikbaar.
Mede gezien de groei van de organisatie en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers stellen we voor als nieuwe beleidsregel 1,5% van de salariskosten te reserveren voor doorontwikkeling en opleidingen. Dit houdt voor 2025 een verhoging van € 75.000 in. Totaal komt het budget voor opleidingen en trainingen dan op € 310.000 uit.

Strategische personeelsplanning
Strategische personeelsplanning is cruciaal voor Diemen om voorbereid te zijn op toekomstige personeelsbehoeften en om een wendbare organisatie te blijven. Voor 2025 vragen we daarom een bedrag van € 750.000 aan. Een deel hiervan, € 200.000 is incidenteel. € 100.000 kan gedekt worden vanuit de stelpost "Groei van Diemen". Dit geld gebruiken we voor de volgende zaken:

- Autonome groei door uitbreiding van taken vanuit Rijk, groei van Diemen of gemeentelijk beleid. We denken onder andere extra capaciteit nodig te hebben bij handhaving, de uitvoering van Wmo-taken, leerlingenvervoer en vastgoedbeheer. De directie wil meer vrijheid hebben bij het toekennen van budget voor capaciteit. Voorheen werden alle formatie-aanvragen specifiek gemeld per programma. Door gewijzigde omstandigheden ontstaan er een gewijzigde capaciteitsbehoefte. Door niet vooraf exact vast te leggen waarvoor het budget nodig is kunnen we adequater reageren op capaciteitsvtragen.
- Tijdelijk extra capaciteit. Hoewel we met extra inspanningen nog steeds goede mensen kunnen aantrekken, hebben nieuwe collega’s vaak minder ervaring dan vertrekkende medewerkers en zijn ze minder bekend met gemeentelijke processen. We willen ruimte om de overdracht en het inwerken van deze nieuwe medewerkers intensiever te kunnen begeleiden. Daarnaast blijkt uit onze medewerkersopbouw dat we relatief veel medewerkers hebben tussen de 30-39 jaar en boven de 60 jaar. Deze groepen maken gebruik van (wettelijke) regelingen zoals zwangerschaps- en ouderschapsverlof en andere maatwerkregelingen. Dit betekent dat we vaak minder capaciteit beschikbaar hebben dan op papier staat.
- Uitbreiding teams en leidinggevenden. We onderzoeken welke aanpassingen nodig zijn in de organisatiestructuur, met aandacht voor aansturing en “span of control”. Dit volgt uit de evaluatie van de in 2019 doorgevoerde organisatiestructuur. Mede door de groei van de organisatie moeten we aanpassingen doen in de omvang van teams en herschikking van taken per team. Dit betekent extra formatie voor leidinggevenden.

Tot slot blijft het hoge ziekteverzuim een aandachtspunt. In 2024 zetten we inzetbaarheidscoaches in om teamleiders en medewerkers intensiever te begeleiden, zodat langdurige uitval wordt voorkomen. In 2025 volgt een nieuwe aanbesteding voor een arbo-arts met een breder dienstenpakket.

Aanpassingen investeringen

Nieuwe investering

Naam investering	Jaar	Investerings-budget
Vervangen armaturen in LED garagegebouwen B/C/D gemeentewerf	2028	30.000

- *Vervangen armaturen garagegebouwen B/C/D gemeentewerf*

In het kantoorgebouw op de gemeentewerf passen we al LED-verlichting toe. In 2028 is het juiste moment om dit ook in de overige gebouwen (garagegebouwen B/C/D) op de gemeentewerf toe te passen. Voor realisatie is een investering van € 30.000 benodigd.

Aanpassing investeringen:

Naam investering	Jaar		Investeringsbudget	
	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Verbouwing gemeentehuis	2024	2025	2.000.000	8.170.000
Vervangen en aanschaf meubilair	2024	2025	1.000.000	565.000
Energetisch elektrische warmtepompen plaatsen gemeentewerf	2024	2025	200.000	310.000
Overlagen en isoleren dak gemeentehuis	2025	2025	120.000	145.000
Zonnepanelen plaatsen dak gemeentehuis	2025	2025	100.000	120.000
Vervangen airco's gemeentehuis	2025	2025	60.000	70.000
Vervangen brandmeldcentrale gemeentehuis	2024	2025	90.000	105.000

- *Aanpassing huisvesting en inrichting gemeentehuis*

De huidige huisvesting en inrichting van het gemeentehuis sluiten niet meer aan bij onze visie op dienstverlening. Het gemeentehuis moet een prettige en veilige plek zijn voor inwoners, samenwerkingspartners en ambtenaren. De groeiende organisatie vraagt om een betere indeling, passend bij de nieuwe organisatiestructuur, met meer ruimte voor samenwerken, concentratieplekken en (hybride) overleggen.

In maart 2022 heeft de raad de Huisvestingsvisie vastgesteld. Dit heeft geleid tot een ontwerp dat aansluit bij de eisen, de organisatievisie “Het beste voor Diemen. Op onze eigen manier”, de Dienstverleningsvisie, het veilige werkomgevingsbeleid en de wens tot verduurzaming. We hebben adviseurs voor brandveiligheid, beveiliging en installatietechniek ingeschakeld, en een architect heeft een duurzaam en kostenefficiënt structuurontwerp gemaakt.

Het nieuwe ontwerp biedt meer mogelijkheden voor geconcentreerd werken, afgesloten werk- en belruimtes en meer overlegruimtes. Een inspirerende werkomgeving met een mix van werk- en overlegplekken ondersteunt het (samen)werken beter. Activiteit gerelateerd werken vraagt ook om slim gebruik van technologie, digitalisering en bewust gedrag. Ook hebben we de aandachtspunten vanuit de raad, waaronder toegankelijkheid, meegenomen in het ontwerp.

De totale investering bedraagt € 8,7 miljoen, verdeeld over bouwkosten (€ 8,1 miljoen) en meubilair (€ 0,6 miljoen).

De bouwkosten schrijven we over 25 jaar af, het meubilair in 15 jaar. De raad had eerder € 3,0 miljoen gereserveerd, maar de aanpak is omvangrijker dan verwacht.

Voor een toelichting verwijzen we naar Programma Leefomgeving (aanpassing investeringen). Hierin is een uitgebreide toelichting voor wijzigingen met betrekking tot het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgenomen.

Wat gaat het kosten?

Samen besturen	2025	2026	2027	2028
Nieuwe ontwikkeling				
Aanschaf OPENBurgerzaken	-15	-10	-10	-10
Continue verbetering Dienstverlening	-25	-25	-25	-25
Dienstverlening Duo+	-190	-165	-165	-140
Viering Diemen 800 jaar	-305	-448	-	-
- Via Algemene Reserve	305	448	-	-
Opleidingen en talentontwikkeling	-75	-75	-75	-75
Strategische personeelsplanning	-650	-450	-450	-450
Totaal Nieuwe ontwikkeling	**-955**	**-725**	**-725**	**-700**
Afschrijvingslasten investeringen				
Project Huisvesting	-	-325	-325	-325
Totaal afschrijvingslasten investeringen	**-**	**-325**	**-325**	**-325**
Eindtotaal	**-955**	**-1.050**	**-1.050**	**-1.025**

Gemeente Diemen

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering 75
Paragraaf Verbonden partijen 76

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen directeur / Gemeentesecretaris : G.T. Wildeman

Rechtmatigheid

Vanaf 2023 is de verantwoordelijkheid van de rechtmatigheidsverantwoording verschoven van de accountant naar het college van burgemeester en wethouders. In de "Financiele verordening 2023 Gemeente Diemen" is deze aanpassing bekrachtigd en zijn de spelregels vastgelegd. In de verordening wordt naar de paragraaf bedrijfsvoering verwezen voor het vastleggen van de uitgangspunten en rapportagegrenzen voor de verantwoording.

Net als voor de getrouwheid stelt de raad de goedkeuringstolerantie en de rapportagegrens voor rechtmatigheid vast. In de de financiële verordening is afgesproken deze grenzen in de kadernota vast te stellen.

Rapportagegrenzen rechtmatigheid
Bij de verantwoording maken we onderscheid in fouten en onduidelijkheden. Beiden vallen onder dezelfde verantwoordingstolerantie en rapporteringsgrens. De argumenten hiervoor zijn:

1. Eén grens voor fouten en onduidelijkheden gezamenlijk is eenvoudiger en begrijpelijker voor de gebruikers;
2. Eén grens voor fouten en onduidelijkheden gezamenlijk sluit beter aan bij wat internationaal gebruikelijk is;
3. In de publieke sector is voor de meeste sectoren het onderscheid tussen fouten en onduidelijkheden al komen te vervallen;
4. Buiten de publieke sector bestaat er geen onderscheid tussen fouten en onduidelijkheden.

De grenzen liggen vast in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Vanuit een consultatie met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het voornemen het Bado aan te passen op de nieuwe situatie. Voorstel is de percentages als volgt aan te passen:

% van de lasten[1]	Goedkeurend	Met beperking	Onthouding / afkeuring
Fouten en onduidelijkheden	< 2%	2% - 4%	> 4%

Voorstel is de *verantwoordingsgrens op 2%* van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) vast te stellen conform bovenstaand voorstel.
Voorstel is de *rapportagegrens op € 100.000* vast te stellen.
De komende jaren zullen uitwijzen of bijstelling van deze grenzen nodig is. Vandaar ook de keuze om deze percentages jaarlijks in de kadernota vast te stellen.

[1] Dit betreft het percentage van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves).

Paragraaf Verbonden partijen

Gemeentesecretaris : G.T. Wildeman

Sturing op verbonden partijen

In de 'Financiële verordening 2023' is vastgelegd dat we de mate van sturing op verbonden partijen bepalen in kadernota. Voor de mate van sturing zijn onderstaande mogelijkheden. Kanttekening daarbij is dat we de vastgelegde taken binnen de betreffende gemeenschappelijke regeling laten prevaleren boven de taken zoals deze zijn gekoppeld aan de verschillende risicoprofielen. Het kan dus zijn dat jaarstukken en de begroting van een verbonden partij ter zienswijze aan de raad worden voorgelegd, ondanks dat er sprake is van een 'laag' risicoprofiel.

Risico-profiel	Mate van sturing	Kaderstellende taak	Controlerende taak
Hoog	Intensief	• Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen; • Er wordt een actieve kaderstellende dialoog tussen *raad*, *college* en verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie van de verbonden partij uit te nodigen.	• Het *college* legt tussentijds verantwoording af aan de *raad* over de verbonden partijen
Gemiddeld	Uitgebreid	• Het *college* legt de begrotingen van de verbonden partijen ter zienswijze aan de *raad* voor; • Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen.	• Het *college* bespreekt alle p&c-documenten van de verbonden partij voorzien van ambtelijk advies; • Het *college* legt tussentijds verantwoording af aan de *raad* over de verbonden partijen.
Laag	Regulier	• Het *college* bespreekt de begroting van de verbonden partij met ambtelijk advies; • In de begroting in de paragraaf Verbonden partijen is het actuele risicoprofiel, de mate van sturing en de eventuele aanvullende sturing opgenomen; • Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen *college* en *raad*.	• Het *college* bespreekt de jaarrekening van de verbonden partij met ambtelijk advies; • In de jaarrekening legt het *college* verantwoording af aan de *raad* over de verbonden partijen; • Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het *college* de *raad*.

De wijze van sturing wordt bepaald aan de hand van het risicoprofiel.

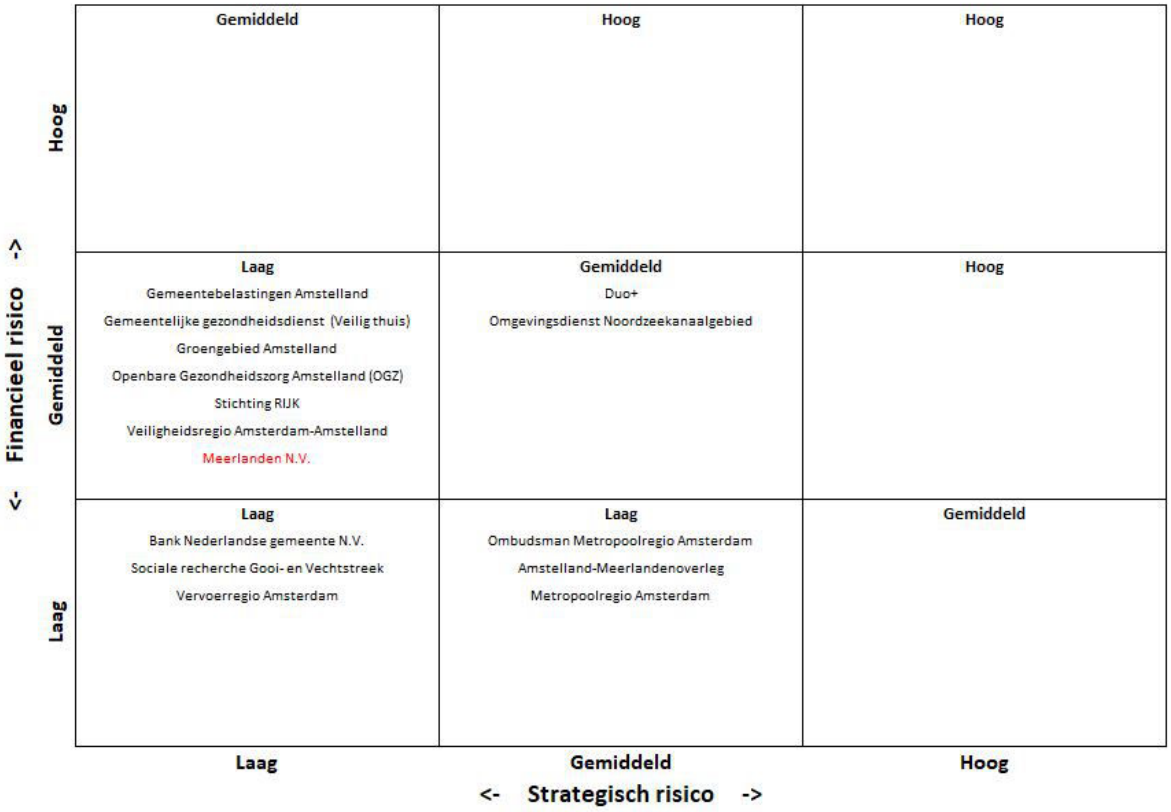

Op basis van het risicoprofiel wordt voor 2025 de volgende sturing per verbonden partij aangehouden.

Mate van sturing	Naam verbonden partij
Intensieve sturing	-
Uitgebreide sturing	Duo+
	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
Reguliere sturing	Amstelland-Meerlandenoverleg
	Bank Nederlandse Gemeente N.V.
	Gemeentebelastingen Amstelland
	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (Veilig thuis)
	Groengebied Amstelland
	Metropoolregio Amsterdam
	Meerlanden N.V.
	Openbare gezondheidszorg Amstelland
	Ombudsman Metropoolregio Amsterdam
	Sociale recherche Gooi en Vechtstreek
	Stichting RIJK
	Vervoersregio Amsterdam
	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Gemeente Diemen

Bijlagen

Totaaloverzicht autonome ontwikkelingen 81
Totaaloverzicht nieuwe ontwikkelingen 82
Meerjaren investeringsplan 2025-2028 84

Totaaloverzicht autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkeling	2025	2026	2027	2028
Sociaal				
Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)	-	-	-	-
Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam -Amstelland (Veilig thuis)	-	-	-	-
Totaal Sociaal domein	-	-	-	-
Veilig				
Veiligheidsregio	-	-	-	-
Totaal Veilig	-	-	-	-
Totaal autonome ontwikkelingen	-	-	-	-

Autonome ontwikkelingen - incidenteel	2025	2026	2027	2028
Gebiedsontwikkeling				
Nieuwe landelijke wetgeving en consequenties voor de gemeente Diemen	-50	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-50	-	-	-
Totaal autonome ontwikkelingen - incidenteel	-50	-	-	-

Totaaloverzicht nieuwe ontwikkelingen

Nieuwe ontwikkelingen - structureel	2025	2026	2027	2028
Sociaal				
Hervormingsagenda Jeugd	-10	1.090	1.265	830
Integrale crisisdienst jeugd	-65	-65	-65	-65
Inzet diversiteit, inclusie en antidiscriminatie	-50	-50	-50	-50
Totaal Sociaal	-125	975	1.150	715
Inkomen en armoede				
Schuldhulpverlening	-45	-45	-45	-45
Totaal inkomen en armoede	-45	-45	-45	-45
Vrije tijd				
Structurele verhoging subsidie De Omval	-60	-60	-60	-60
Totaal Vrije tijd	-60	-60	-60	-60
Leefomgeving en klimaat				
Plaagdierbeheersing	-90	-90	-90	-90
Totaal Leefomgeving en klimaat	-90	-90	-90	-90
Samen besturen				
Aanschaf OPENBurgerzaken	-15	-10	-10	-10
Continue verbetering Dienstverlening	-25	-25	-25	-25
Dienstverlening Duo+	-165	-165	-165	-140
Opleidingen en talentontwikkeling	-75	-75	-75	-75
Strategische personeelsplanning	-450	-450	-450	-450
Totaal Samen besturen	-730	-725	-725	-700
Totaal overig nieuw beleid - structureel	**-1.050**	**55**	**230**	**-180**

Nieuwe ontwikkelingen - incidenteel	2025	2026	2027	2028
Sociaal				
Steunpunt Wonen Diemen	-55	-	-	-
Doorstroommaatregel 'Van Groot Naar Beter'	-20	-	-	-
Preventie met gezag	-	-	-	-
Integraal zorgakkoord (IZA)	-	-	-	-
Totaal Sociaal	-75	-	-	-
Inkomen en armoede				
Sociale werkvoorziening (Pantar)	-190	-	-	-
Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen	-95	-	-	-
Aanpak kinderarmoede	-45	-	-	-
Totaal Inkomen en armoede	-330	-	-	-
Vrije tijd				
Duran Sportcentrum en Zwembad (€ 27,5 mln)	-	-	-	-
Incidenteel budget De Omval	-100	-75	-	-
- Via Algemene Reserve	100	75		
Uitstel sluiting AGO Zwembad	-	-	-	-
Totaal Vrije tijd	-	-	-	-
Onderwijs				
Onderwijshuisvesting	-25	-	-	-
Totaal Onderwijs	-25	-	-	-
Gebiedsontwikkeling				
Opstellen Omgevingsplan	-60	-40	-25	-180

Nieuwe ontwikkelingen - incidenteel	2025	2026	2027	2028
Woonvisie Diemen 2024	-	-	-	-
Totaal Gebiedsontwikkeling	-60	-40	-25	-180
Leefomgeving en klimaat				
Voorziening voor realiseren faunavoorzieningen	-20	-20	-20	-20
Totaal Leefomgeving en klimaat	-20	-20	-20	-20
Samen besturen				
Dienstverlening Duo+	-25	-	-	-
Strategische personeelsplanning	-200	-	-	-
Viering Diemen 800 jaar	-305	-448	-	-
- Via Algemene Reserve	305	448	-	-
Totaal Samen besturen	-225	-	-	-
Totaal overig nieuw beleid - incidenteel	**-735**	**-60**	**-45**	**-200**

Meerjaren investeringsplan 2025-2028

Meerjaren investeringsplan 2025 - 2028 per programma

Meerjaren investeringsplan (MJIP) 2025 - 2028	2025	2026	2027	2028
Inkomen en armoede				
Plaatsen zonnepanelen Voedselbank		25.000		
Isoleren voedselbank			85.000	
Vervangen LBK en afzuiging Voedselbank			60.000	
Vervangen verlichting in LED Voedselbank			25.000	
	-	25.000	170.000	-
Vrije tijd				
Reviseren waterzijdige installaties sportcentrum Duran	225.000			
Reviseren ventilatie sportcentrum Duran	75.000			
Nieuwe zwembad			27.500.000	
Zonnepanelen, isoleren en overlagen dak sportkantine Sportlaan				95.000
Diverse duurzame oplossingen gebouw de Schakel				85.000
Vervangen ketels en pompen naar hybride/elekt. De Schakel				70.000
Vervangen, isoleren en plaatsen zonnepanelen dak de Verbinding				35.000
	300.000	-	27.500.000	285.000
Onderwijs				
Isoleren gymzaal Schoolstraat	19.000			
Vervangen LBK en ketels gymzaal Schoolstraat		180.000		
Vloer/geveliso. gymzaal Noord en Noorderlicht		95.000		
Nieuwbouw Middelbare School			25.000.000	
Bouw basisschool			6.000.000	
Vervangen kunststof kozijnen inclusief glas Pr. Marijkeschool			150.000	
	19.000	275.000	31.150.000	-
Leefomgeving en klimaat				
PVC-riool Bergwijkpark-Zuid + relinen betonriool[1]	1.164.000			
Aanschaf nieuwe bomen 2025	225.000			
PVC riolering Stammerdijk[1]	100.000			
Vervangen Iveco wagen nr.12 bestrating	88.000			
Vervanging Iveco Daily nr.10 (plantsoenen)	65.000			
Verv. elektr. install. en LED gebouwen Rustoord	22.000			
Gevelisolatie gebouwen Rustoord	12.000			
PVC riool Akkerland[1]		2.178.000		
PVC riolering Kruidenhof[1]		2.066.000		
PVC riolering Julianaplantsoen[1]		696.000		
verv onderheid riool hoofdassen		500.000		
PVC riool Flats Rode Kruislaan[1]		276.000		
PVC riolering hoofdassen[1]		244.000		
Aanschaf nieuwe bomen 2026		225.000		
PVC riolering Buitenlust[1]		130.000		
LED-verlichting openbare buitenruimte		70.000		
PVC riolering Diemerdreef[1]			1.123.000	
Vervangen luchtbehandelingskast gebouw A gemeentew			270.000	
PVC riolering Sportplein Biesbosch[1]			150.000	

[1] Verrekend in tarief rioolbelasting.

Meerjaren investeringsplan (MJIP) 2025 - 2028	2025	2026	2027	2028
PVC riolering Achterplein Gemeentehuis[2]			133.000	
PVC riolering Verrijn Stuart[2]				2.727.000
PVC riolering Polderland[2]				1.747.000
	1.676.000	6.385.000	1.676.000	4.474.000
Samen besturen				
Project Huisvesting	8.735.000			
Verv. verwarm. elektr warmtepompen gemeentewerf	310.000			
Overlagen en isoleren dak gemeentehuis	145.000			
Zonnepanelen plaatsen dak gemeentehuis	120.000			
Vervangen brandmeldcentrale gemeentehuis	105.000			
Vervangen airco's gemeentehuis	70.000			
Vervangen armaturen in LED garagegebouwen B/C/D gemeentewerf				30.000
	9.485.000	-	-	30.000
Mutaties Meerjaren investeringsplan 2025	**11.480.000**	**6.685.000**	**60.496.000**	**4.789.000**

[2] Verrekend in tarief rioolbelasting.

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AEB	AfvalEnergieBedrijf
amv	alleenstaande minderjarige vreemdelingen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BRP	Basisregistratie Personen
BUIG	Bijstandsuitkeringen
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUVO	Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijke Rioleringsplan
GVB	Gemeentevervoerbedrijf
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IZA	Integraal Zorgakkoord
IZB	infectieziektebestrijding
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KAD	Kennis- en Adviescentrum Dierplagen
LBK	Lucht behandelings kas
LBK	luchtbehandelingskast
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MVOI	Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen
NS	Nederlandse Spoorwegen
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidzorg
OGZ	Openbare gezondheidzorg
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OP	Omgevingsplan
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
RWC	Regionaal Werkcentrum
SPUK	Specifieke Uitkeringen
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
VIP	versterking infectieziekten en pandemische paraatheid
Wsp	Werkgeversservicepunt
Wvrv	Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting
WWS	woningwaarderingsstelsel

Raadsbesluit en Moties en amendementen

Raadsbesluit